

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ROMANISTIKA
SMJER FRANCUSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

**Idiomatski izrazi u francuskom i njihovi ekvivalenti u
bosanskom jeziku**

Završni magistarski rad

Kandidatkinja:
Bulbulušić Jasmina

Mentor:
Prof. dr. Sokolija Alma

Sarajevo, juni 2019. godine

SAŽETAK

Idiomatski izrazi mogu predstavljati veliki problem kada se prenose iz izvornog jezika u jezik - cilj. Cilj ovog rada bio je upoznati način mišljenja jednog i drugog naroda, definisati idiomatske izraze, usporediti razinu ekvivalentnosti između francuskih i bosanskih idiomatskih izraza, pronaći pravi idiomatski izraz za jedan i drugi jezik. U ovom radu korištena je analitičko – deskriptivna metoda i metoda teorijske analize. Ovim metodama utvrđene su činjenice koje govore o definiranju idiomatskih izraza kao i pronalazak odgovarajućih idiomatskih izraza u bosanskom i francuskom jeziku. Tokom analize idiomatskih izraza obrađena je potpuna ekvivalencija, djelomična ili parcijalna ekvivalencija, semantička ekvivalencija i nulta ekvivalencija, sa odgovarajućim primjerima.

Ključne riječi: idiom, izraz, frazem, frazeologija, ekvivalencija

SADRŽAJ

1. Uvod.....	4
2. Frazeologija i frazem.....	6
3. Izbor terminologije.....	8
4. Definiranje idiomatskih izraza i njihove karakteristike.....	10
5. (Ne)prevodivost idiomatskih izraza.....	11
6. Ekvivalenti i poteškoće u prevođenju.....	12
7. Analiza idiomatskih izraza u francuskom i bosanskom jeziku.....	13
7.1. Potpuna ekvivalencija.....	13
7.1.1. Izrazi koji se potpuno slažu u francuskom i bosanskom jeziku.....	14
7.2. Parcijalna ili djelomična ekvivalencija.....	19
7.2.1. Izrazi istog ili približnog značenja u francuskom i bosanskom jeziku...20	
7.3. Semantička ekvivalencija.....	24
7.3.1. Izrazi koji stvaraju poteškoće prilikom prevođenja.....	24
7.4. Nulta ekvivalencija.....	37
7.4.1. Francuski izrazi koji nemaju ekvivalent u bosanskom jeziku.....	38
7.4.2. Bosanski izrazi koji nemaju ekvivalent u francuskom jeziku.....	43
8. Conclusion.....	48
9. Spisak literature.....	50

1. Uvod

Tema ovog rada jesu *Idiomatski izrazi u francuskom i njihovi ekvivalenti u bosanskom jeziku*. Ovaj rad će biti koncipiran iz tri dijela: teorijski dio, analiza korpusa i zaključak.

Prvi dio ovog rada daje kratki teorijski pregled glavnih karakteristika idiomatskih izraza. Drugi, ujedno i glavni dio rada pruža detaljniju analizu odabranih francuskih idiomatskih izraza i njihovih ekvivalenata u bosanskom jeziku sa odgovarajućim primjerima.

U završnom dijelu, odnosno zaključku, biće izloženo sve ono što se tokom istraživanja ove teme saznalo. U ovom radu biće iznešena sva zapažanja do kojih je došlo tokom analize teme, kao i sažeti prikaz najvažnijih teorijskih odrednica koje je potrebno znati kako bi se najbolje razumjela ekvivalentnost idiomatskih izraza u oba jezika.

Idiomatski izrazi i njihov prevod na strani jezik izazivaju veliko zanimanje samim tim što njihovo značenje nije odmah jasno iz samog izraza. Međutim idiomatski izraz uključuje figurativni jezik. Metaforične konotacije i nemogućnost definiranja jasnih karakteristika idiomatskih izraza čine ovu oblast još izazovnijom.

Glavni cilj ovog rada:

1. Definiranje idiomatskih izraza
2. Usporediti razinu ekvivalentnosti između francuskih i bosanskih idiomatskih izraza
3. Upoznati način mišljenja jednog i drugog naroda
4. Pronaći pravi idiomatski izraz za jedan i drugi jezik

Metode rada koje će se koristiti:

1. Analitičko – deskriptivna metoda
2. Metoda teorijske analize

Analitičko - deskriptivnom metodom i metodom teorijske analize utvrditi postojeće činjenice koje govore o definiranju idiomatskih izraza kao i pronaći odgovarajuće idiomatske izraze u bosanskom i francuskom jeziku.

Idiomatske izraze usvajamo relativno lako i koristimo prirodno kada su dio našeg maternjeg jezika. Kada, međutim, treba da ih upotrijebimo na stranom jeziku, skloni smo doslovnom prevodu što najčešće dovodi do nesporazuma i komičnog efekta.

Postoji veliki broj izraza, koji se koriste u svakodnevnom govoru, često se desi da, iako poznamo sve riječi, ne shvatamo smisao rečenog, jer izraz, sam po sebi ima svoje specifično značenje.

Idiomi postoje u svakom jeziku i to su riječi, fraze ili izrazi koji se ne prevode ili shvataju doslovno. Kada se koriste u svakodnevnom govoru, izrazi imaju značenje koje je različito od osnovnog značenja riječi od kojih su sastavljeni.

Idiomi predstavljaju osobenost i naročiti vid jezičkog izražavanja. U našem jeziku izrazi kao što su „skresati nekome nešto u brk” (reći nekome nešto neposredno i bez uvijanja) ili „biti zdrav ko drijen“ (biti u dobroj formi), su udaljeni od prvobitnih značenja. Isto tako, francuski

izrazi kao što su „garder une poire pour la soif” (čuvati šta za crne dane) ili „prendre ses jambes à son cou” (bježati glavom bez obzira) imaju preneseno značenje i koriste se samo u određenim situacijama.

Kod upotrebe idiomatskih izraza najbolje se može uočiti poznavanje jezika i sposobnost izražavanja na određenom jeziku. Upravo u različitim idiomatskim formama se očituje razmišljanje jednog naroda te njegov pogled na svijet.

2. Frazeologija i frazem

U evropskoj lingvistici osnivačem frazeologije, kao zasebne lingvističke discipline smatra se Charl Bally, švicarski lingvist koji je potaknuo razvoj nove discipline svojom studijom o idiomatičnosti izraza čvrste strukture iz 1909. pod nazivom „Pregled francuske stilistike“ (Traité de stylistique française). Sinteza njegovih pogleda sadržana je u djelu „Opća lingvistika i francuska lingvistika“ (Linguistique générale et linguistique française, 1932). On je prvi ukazao na složenost semantičke strukture frazema kao i na njihove stilističke odlike. Ipak, razvoj frazeologije kao samostalne lingvističke discipline počeo je njezinim odvajanjem od leksikologije sredinom prošlog stoljeća, tačnije 1947., nakon članka V.V. Vinogradova “O osnovnim tipovima frazeoloških jedinica u ruskom jeziku” u kojem je autor definirao termine kao što su *frazeologizam*, *frazeološka jedinica* i *frazeološki obrat*. Od kraja 40-ih godina 20. stoljeća ruski i sovjetski lingvisti počeli su se intenzivno baviti frazeologijom i frazeografijom – disciplinom koja se bavi pravilima i principima sastavljanja frazeoloških rječnika. Prvi frazeološki rječnici bili su jednojezični, a 60-ih godina pojavio se poznati “Frazeološki rječnik ruskog jezika” u redakciji A. I. Molotkova. Nakon toga su se, kako u Sovjetskom Savezu, tako i u dijelu europskih slavenskih zemalja, počeli sastavljati jednojezični i dvojezični frazeološki rječnici.

Rad ruskih frazeologa i frazeografa uticao je na daljnji razvoj frazeologije do današnjih dana. Najprije je ruska tradicija uticala na slavenske zemlje, poput Češke, Poljske, Bugarske, a zatim na Hrvatsku gdje su studije i rječnici Josipa Matešića i Antice Menac postavili bazu za razvoj hrvatske frazeologije koja će se, zahvaljujući njima i mnogim drugim hrvatskim frazeolozima, pokazati kao izrazito dobro istražena disciplina, potkrijepljena brojnim frazeološkim radovima. U časopisu „Jezik“ iz 1970. u članku pod nazivom „O strukturi frazeologizama“ Menac je prvi put u hrvatskoj lingvistici definirala frazem i navela njegova obilježja. U Hrvatskoj se frazeologijom počinju baviti i drugi slavisti i neslavisti proučavajući je uglavnom na kontrastivnom planu s drugim slavenskim i neslavenskim jezicima. Autor prvog jednojezičnog frazeološkog rječnika pod nazivom „Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika“ iz 1982. godine bio je Josip Matešić, dok je prvi objavljeni frazeološki rječnik bio dvojezični „Rusko-hrvatski ili srpski frazeološki rječnik“ iz 1979. i 1980. urednice Antice Menac.

Termin frazem smatra Antica Menac, u čijoj redakciji je urađen „Hrvatski frazeološki rječnik“, da je frazema frazeološka jedinica.

„Frazemi su ustaljene sveze riječi koje se upotrebljavaju u gotovu obliku, a ne stvaraju se u tijeku govornoga procesa, i kod kojih je bar jedna sastavnica promijenila značenje, tako da značenje frazema ne odgovara zbroju značenja njegovih sastavnica. Među važnim odrednicama frazema jesu i njihova ekspresivnost, slikovitost i konotativnost.“¹

¹ Menac Antica, *Hrvatski frazeološki rječnik*, Naklada Ljevak, Zagreb 2003

U Klaićevom riječniku nalazimo sljedeće definicije „Frazeologija (logos – govor, riječ)

1. Zbir ustaljenih govornih obrata, karakterističnih za neki jezik, a također i dio jezikoslovlja koji ih proučava; 2. način i tehnika izražavanja, svojstveni nekom piscu, književnom pravcu itd. *prenes.* zbir besadržajnih fraza, praznorječje, prazno brbljanje.²

U ovom radu se referišemo na prvo značenje.

Frazeologija je posebna oblast u okviru leksikologije. Predmet njenog proučavanja su frazeološki izrazi. Čini je frazeološki sloj koji zajedno sa leksičkim fondom čini rječnik.

Jezične jedinice koje proučava frazeologija različiti lingvisti nazivaju različitim imenima: idiomi, stalni izrazi, frazemi, frazeologizmi itd. Najčešći su nazivi frazeologizam i frazem. Frazeologizam se dobro uklapa u tvorbu (frazeologija, frazeolog, frazeološki) a frazem je nastao analogijom prema nazivima drugih lingvističkih jedinica poput fonema, morfema, leksema, semema.

U srednjoevropskoj lingvističkoj tradiciji *frazeologizam* je pojam koji se često koristi dok u angloameričkoj tradiciji mnogo je prihvaćeniji termin *idiom*. Međutim, to se počelo mijenjati u posljednjih nekoliko godina pa se sve češće u literaturi susreće i jedan i drugi termin. Samim tim, značenje termina *frazem* i *idiom* ne podudaraju se u potpunosti budući da su različite lingvističke tradicije drugačije definirale takve leksičke jedinice. U bosanskom jeziku termin frazem je prihvaćeniji od termina *idiom* kao i u regiji što svjedoče mnogi radovi Antice Menac, Željke Fink-Arsovski i dr.

Noam Chomsky daje objašnjenje prema tradicionalnim teorijama da frazemi imaju arbitrarna značenja. „Prema tradicionalnim teorijama o idiomatičnosti, frazemi imaju arbitrarna značenja. Takav pogled sugerira da bilo koji niz riječi može imati bilo kakvo značenje, odnosno da se značenje ne može semantički raščlaniti ili analizirati, tj. da nije predvidljivo iz zbroya značenja individualnih riječi od kojih se sastoji.“³

► Prema Iviru (1985) tri su moguća postupka prevođenja frazeoloških izraza:

1. I u polaznom i u ciljnom jeziku postoji sličan frazem istog značenja.
2. U polaznom i ciljnom jeziku postoji različit frazem istog značenja.
3. U polaznom jeziku postoji frazem koji se ni po svojoj formi ni po svom značenju ne može povezati niti s jednim frazedom ciljnoga jezika, ekvivalent dakle ne postoji.⁴

² Klaić B. *Veliki rječnik stranih riječi izraza i kratica*, Zora Zagreb 1972, str. 429.

³ Vlatko Broz, 2015 *Frazeologija sve u šesnaest: motiviranost značenja numeričkih frazema u hrvatskome*, [online] Zagreb. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/226030> pristupljeno [11. 04. 2019.]

⁴ Ivir Vladimir, *Teorija i tehnika prevođenja*, Novi Sad, 1985

OSNOVNA OBILJEŽJA FRAZEMA

- ustaljenost
- cjelovitost
- čvrsta struktura⁵

Frazemi se kao cjelina uklapaju u kontekst pri čemu mogu postati dio rečeničnoga ustrojstva ili funkcionirati kao samostalna rečenična cjelina.

Kako su kombinacije riječi vrlo raznovrsne, lingvisti su svakako imali potrebu da ih grupišu u određene kategorije. Jedna od uticajnijih tipologija je Burgerova (H. Burger) klasifikacija frazema, po kojoj se frazemi tj. frazeološke jedinice dijele na tri glavne kategorije: **referencijalne, tekstualne i komunikativne frazeme.**⁶

Referencijalni frazemi prenose sadržaj poruke, odnose se na objekte, fenomene ili životne činjenice. Ovi frazemi obuhvataju leksičke i gramatičke sveze, idiome, poredbene frazeme i sl.

Tekstualni frazemi grade i organizuju sadržaj teksta ili diskursa. Ovdje spadaju složeni prijedlozi ili složeni veznici.

Komunikativni frazemi izražavaju osjećanja ili vjerovanja prema sadržaju tvrdnje ili se jasno obraćaju sagovornicima, kako bi fokusirali njihovu pažnju, uključili ih u komunikaciju ili djelovali na njih. U njih spadaju rutinske formule, govorne formule, poslovice, slogani i sl.

3. Izbor terminologije

Specifične karakteristike frazeoloških izraza pomažu kako bi se shvatila njihova jezička funkcija i kako bi se razlikovale opisne crte frazeoloških jedinica, međutim određene crte se samo nalaze u određenim frazeološkim jedinicama. Što se tiče frazeološke terminologije, gdje postoji veliki broj različitih naziva potrebno je uočiti neke razlike. González-Rey dijeli frazeološke jedinice na tri glavne grupe. Postoje tri kombinacije riječi koje:⁷

1. - ne gube vlastiti smisao i posjeduju odvojeno (doslovan smisao) i čija je funkcija referencijalna: to su **kolokacije**
2. - gube svoj identitet kako bi formirale novu značensku sekvencu (figurativni smisao) imajući značensku funkciju: to su **idiomatski izrazi**
3. - imaju duplo značenje, doslovno i figurativno, posjeduju status citiranja u tekstu i imaju funkciju argumentiranja: to su „**paremije**“, odnosno gnomski elementi jezika

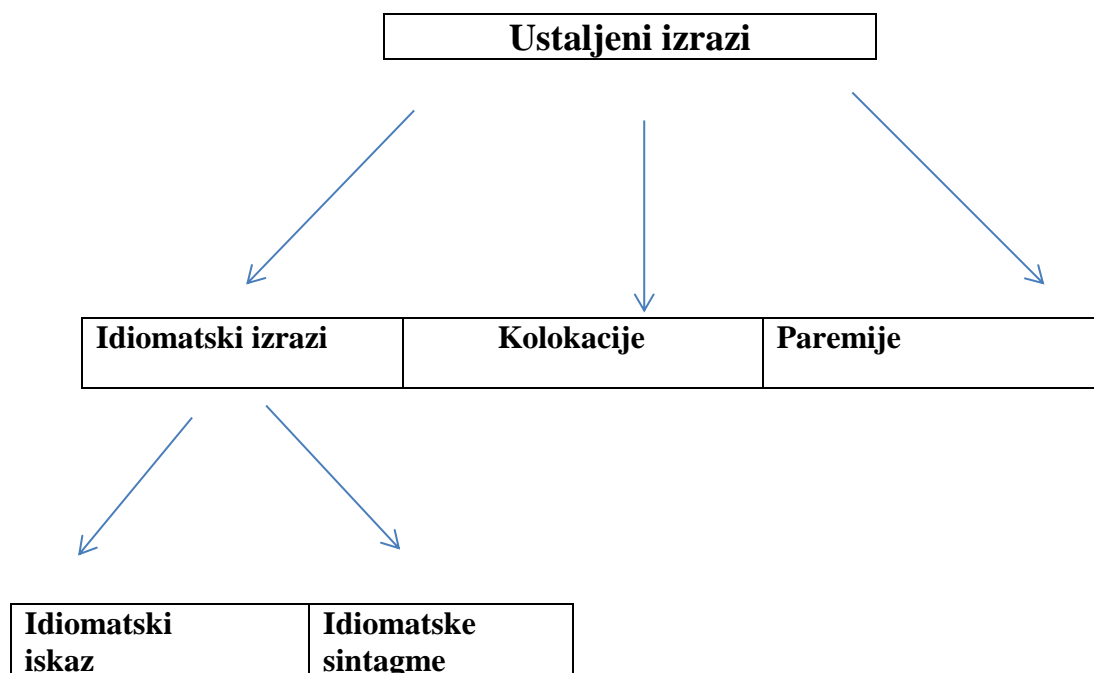
⁵ Ivir Vladimir, *Teorija i tehnika prevođenja*, Novi Sad, 1985

⁶ Burger, Harald, *Handbuch der Phraseologie*, von H. Burger u.a. Berlin – New York : de Gruyter 1982

⁷ González-Rey, *La phraséologie du français*, Presses Universitaires du Mirail, Toulouse 2002, str. 69

Sljedeća šema predstavljena je na dva nivoa i pojednostavljena u tri grupe, ilustruje prethodnu podjelu.⁸

Podjela ustaljenih izraza

U prvoj grupi idiomatskih izraza, González Rey razlikuje dvije podgrupe: idiomatski iskazi, odnosno izrazi konverzacije sačinjenih od rutinskih formula i poznatih izraza „Comment ça va? - „Kako si?, Tu parles!“ - „Govoriš!“ i idiomatske sintagme, slikoviti izrazi sačinjeni konkretnom leksikom, kao npr. o životinjama „ Il n' y a pas un chat “ - „ Nema žive duše “, o dijelovima tijela „ donner un coup de main “ - „ pomoći nekome “, o namirnicama „ faire son beurre “ - „ obogatiti se “, o bojama „ voir (tout) en noir “ - „ vidjeti sve crno“, itd.

Što se tiče kolokacija i paremija, u prvom slučaju se radi o ustaljenim sintagmama koje imaju kompozicijski smisao „ résoudre un problème “ - „ riješiti problem “, „ dormir profondément “ - „ čvrsto spavati “, a u drugom slučaju radi se o gnomskim rečenicama kao što su: poslovice, maksime, izreke i imaju kompletan smisao „ tel père, tel fils “ - „ kakav otac, takav sin “.

Riđanović M. definiše pojam kolokacija: „ Pojmom **kolokacija** označava se samo jedan vid sintagmatskih odnosa, onaj koji reguliše odnose susjednih ili bliskih leksema u gramatički ispravnom nizu riječi.“⁹

Veoma čvrsta kolokacija karakteristična je za idiome. Primjeri idioma u francuskom jeziku je *Prendre le taureau par les cornes*. Za idiom je karakteristično i to da mu je značenje po pravilu drugačije od onoga koje bi se dobilo bukvalnim tumačenjem njegovih sastavnih riječi.

⁸ González-Rey, *La phraséologie du français*, Presses Universitaires du Mirail, Toulouse 2002, str. 70

⁹ Riđanović M. , *Jezik i njegova struktura- savremeno lingvističko osvjetljenje*, TKP Šahinpašić, Sarajevo 1998, str. 263

Ovaj primjer *Prendre le taureau par les cornes* nema nikakve veze s tim da se „bik povuče za rogove“, nego bi njegov ekvivalent na bosanskom jeziku bio *Uzeti stvar u svoje ruke*, odnosno suočiti se sa problemom. Ovdje je važno primjetiti da je kolokaciona veza između njihovih sastavnih riječi tako čvrsta da ni jednu riječ ne možemo zamijeniti nekom sličnom riječju, što je moguće u neidiomatskim izrazima. U primjeru *Vivre comme un coq en pâte* ekvivalent u bosanskom jeziku je *Živjeti kao bubreg u loju*, iako je očito da spol pjetla nema nikakvog značaja, ne smije se reći *Vivre comme une poule en pâte*, jer to odmah prestaje biti idiom. Red riječi se ne smije mjenjati. Izraz *Vivre comme une poule*, teško da bi se shvatio kao idiom. Kolokaciona čvrstina idioma prenosi se i na gramatiku, pa je i broj gramatičkih promjena ograničen.

4. Definiranje idiomatskih izraza i njihove karakteristike

Idiomatski izrazi uvijek imaju figurativna značenja: kad kažemo na francuskom **revenir à ses moutons** „vratiti se na glavnu temu“ (doslovno: „vratiti se svojim ovcama“), razumije se ukupno značenje vezanog izraza, međutim komični efekat proizveden je činjenicom kakvo bi bilo značenje kada bi to bila nevezana kombinacija riječi. Zbog toga, idiomatski izrazi se mogu nazivati *vezani izrazi*.

Frazeolozi različito tumače termin *idiom* ili *idiomatska fraza*. V. V. Vinogradov ukazuje na ovu činjenicu: „Termini idiom, idiomatska fraza u toku od više 400 godina postojanja u evropskim jezicima nisu dobili jedinstveno i opće prihvaćeno određenje“¹⁰. Izvorno značenje grčke riječi *idiom* – osobitost, naročitost, upućuje na specifičnost značenja.

U Klaićevom riječniku nalazimo definiciju idioma:

„ **Idiom**, -oma grč. (idioma, 2. – atos – osobitost) 1. narječje nekog kraja, govor; 2. ukorijenjeni vlastiti obrat govora, svojstven nekom jeziku i neprevediv doslovno na drugi jezik (npr. u našem jeziku. *vojska drumom*, *baba šumom*, *prodavati zjale* i sl.)“¹¹ U ovom radu se referiše na drugo značenje.

Ladislav Zgusta smatra da „ idiomatski izrazi, kao leksikalizirane fraze, uvijek imaju figurativna značenja“¹²

Možda je termine najpreciznije razgraničila Dragana Mršević-Radović: „Termin frazeologizam upotrebljava se dvojako: 1. kao sinonim frazeološkoj jedinici, dakle kao opšti naziv za jedinicu frazeološkog sistema nezavisno od njenih strukturno-semantičkih i funkcionalnih osobenosti i 2. kao naziv samo za ekspresivne frazeološke jedinice, i to u radovima onih lingvista koji u frazeološke jedinice ubrajaju pored ekspresivnih i neekspresivne ustaljene sintagme s nominacionom funkcijom u jeziku.“¹³

¹⁰ Vinogradov V.V. *Osnovni tipovi frazeoloških jedinica*, 1977, str.113.

¹¹ Klaić B. *Veliki rječnik stranih riječi izraza i kratica*, Zora Zagreb 1972, str. 534.

¹² Zgusta L. *Priručnik leksikografije*. „Svjetlost“ Sarajevo, 1991, str. 137.

¹³ Mršević-Radović Dragana, *Frazeološke glagolsko-imeničke sintagme u savremenom srpskohrvatskom jeziku*. Beograd: Filološki fakultet, 1987, str. 15

„Termin idiom...imenuje jedinicu s isključivo konotativnim značenjem. Termin idiomatska fraza odnosi se na idiom s rečeničnom strukturom kao osnovnim frazeološkim oblikom; na isti način, kao sinonim za idiomatsku frazu, upotrebljava se i ustaljena fraza, ali i kao opšti naziv za rečeničnu strukturu koju karakteriše "reprodukovanje" kao već gotove jezičke jedinice. Na osnovu ove osobine mnogi lingvisti ubrajaju u frazeološke jedinice i mnogo širi jezički materijal, kao što su poslovice, sentence, aforizme i sl.“¹⁴ D. Mršević pravi razliku između termina **idiom** i **idiomatska fraza**, dok za većinu frazeologa ovi termini predstavljaju terminološke sinonime.

Idiomi se reproduciraju u govoru i jeziku kao gotove semantičke i sintaksički kompaktne cjeline. Ove karakteristike su u većini radova navedene za frazeološke jedinice, međutim, neki lingvisti ih pripisuju idiomima odnosno idiomatskim izrazima. Samim tim, idiome izdvajaju iz opće frazeologije kao posebne frazeološke jedinice.

U *Frazeologiji bosanskog jezika* Tanović I. navodi lingviste koji idiome, idiomatske fraze upotrebljavaju kao sinonime. „Lingvisti poput Makovskij M.M., Sidorenko M.I., Recker J.I., Gavrin S.G., i dr. ove termine (idiom, idiomatska fraza) upotrebljavaju kao sinonime u terminološkim sinonimskim parovima ili nizovima: frazem – frazema – frazeološki izraz; frazeološka jedinica – frazeološka konstrukcija; ustaljeni izraz – ustaljena konstrukcija; ustaljeni leksički spoj – ustaljeni sklop riječi; ustaljena fraza – ustaljena kolokacija; okamenjena fraza – okamenjena konstrukcija; idiom – idioma – idiomatska fraza.“¹⁵

5. (Ne)prevodivost idiomatskih izraza

Zbog niza teškoća koje se javljaju prilikom prevođenja idiomatskih izraza u literaturi se često govori o neprevodivosti ovih izraza. Neprevodivost se nerijetko shvata kao jedna od osnovnih i distinktivnih obilježja idiomatskih izraza po kojima se oni razlikuju od sintagmi i slobodnih skupova riječi. Sve ono što je iskazano na jednom jeziku može se prenjeti na drugi jezik uz manji ili veći stepen istoznačnosti. Da bi se to postiglo, neophodno je na nivou odgovarajućih jedinica prevođenja (translema) pronaći u jeziku-cilju znakove koji po svom sadržaju, značenju i smislu odgovaraju znakovima jezika-izvora. Neprevodivost idiomatskih izraza najčešće se poistovjećuje sa nemogućnošću da se za pojedine izraze u jednom jeziku pronađu u drugom jeziku ekvivalenti na strukturnom, stilskom i semantičkom planu. Međutim, nemogućnost očuvanja u tekstu prevoda svih elemenata idiomatskih izraza, pogotovo njihove sintaksičke strukture i leksičkog sastava, ne znači i neprevodivost ovih izraza sa jednog jezika na drugi. Za idiomatske izraze važi pravilo da se ne prevodi „riječ za riječ“, nego „sadržaj za sadržaj“, tj. smisao za smisao. Mnogi izrazi imaju snažan emocionalni i kulturni naboj. Zahvaljujući ovim osobinama idiomatskih izraza, u svakom jeziku, prilikom kontrastiranja sa drugim jezicima dolazi do bezekvivalentnosti. Međutim, ne treba gubiti iz vida činjenicu da

¹⁴ Mršević-Radović Dragana, *Frazeološke glagolsko-imeničke sintagme u savremenom srpskohrvatskom jeziku*. Beograd: Filološki fakultet, 1987, str. 11-13

¹⁵ Tanović Ilijas, *Frazeologija bosanskog jezika*, Dom štampe, Zenica 2000, str. 24.

postojanje bezekvivalentne leksike i izraza ne znači i neprevodivost izraza sa jednog jezika na drugi. Da bi se ekvivalentno prevelo jedinstveno značenje i specifičan smisao primjenjuje se kompleksan prevodilački postupak. Tanović I. u „Frazeologiji bosanskog jezika“ smatra da „Centralno mjesto pripada modelu ekvivalentnosti sadržaja (i smisla) prevodnih jedinica. Prema ovom modelu jedinice prevoda promatraju se na sljedećim nivoima: nivo opisa situacije, nivo iskaza i nivo jezičkih znakova.“¹⁶

Semantička i smisaona ekvivalentnost idioma u jeziku-izvoru i jeziku-cilju ne podrazumjeva istoznačnost svih njihovih komponenti.

6. Ekvivalenti i poteškoće u prevođenju

Glavni problem kroz historiju prevođenja bio je problem prevodivosti, koji je bio razrađivan kroz razne epohe razvoja nauke o jeziku i prevođenju. Većinom se nije moglo doći do jedinstvenog zaključka o mogućnosti i / ili nemogućnosti prevođenja određenog teksta. Često nalazimo na autore koji tvrde da prevod nikada nije i ne može biti ekvivalentan svom originalu, da se u prevodu uvijek nešto gubi ili da postoje strukture koje se naprosto ne mogu prenijeti u drugi jezik. Međutim postoje oni autori koji tvrde suprotno da je sve prevodivo, samo da je pitanje načina kako će se nešto prevesti na drugi jezik.

Njemački lingvist i političar Wilhelm von Humboldt (1781) je tvrdio:

„Alles Übersetzen scheint mir schlechterdings ein Versuch zur Auflösung einer unmöglichen Aufgabe. Denn jeder Übersetzer muß immer an einer der beiden Klippen scheitern, sich entweder auf Kosten des Geschmacks und der Sprache seiner Nation zu genau an sein Original oder auf Kosten seines Originals zu sehr an die Eigentümlichkeit seiner Nation zu halten. Das Mittel hierzwischen ist nicht bloß schwer, sondern geradezu unmöglich.“¹⁷

„Svako prevođenje mi u najmanju ruku izgleda kao pokušaj rješavanja nemoguće zadaće. Jer svaki prevodilac mora izgubiti na jednoj strani, bilo da se suviše drži originala na račun ukusa i jezika svoje nacije, ili da se suviše drži osobenosti svoje nacije na račun originala. Put u sredini ne samo da je težak nego je gotovo nemoguć.“¹⁸

Sa druge strane postoje lingvisti koji su smatrali da je prevođenje moguće na drugi jezik, kao na primjer američki lingvist Leonard Bloomfield smatra:

„...whatever can be said in one language can doubtless be said in any other: the difference will concern only the structure of the forms, and their connotation.“¹⁹

¹⁶ Tanović Ilijaš, *Frazeologija bosanskog jezika*, Dom štampe, Zenica 2000, str. 81

¹⁷ Wilhelm von HUMBOLDT pismo upućeno Augustu Wilhelmu von SCHLEGEL, 23.7.1976; citirao KOLLER

¹⁸ Hrustić Meliha, *Prevođenje u teoriji i praksi*, Institut za bosanski jezik i književnost, Tuzla 2015, str. 113

¹⁹ Bloomfield Leonard, *Language*, Henry Holt, New York 1933, str. 278

„...sve što se može reći u jednom jeziku može se reći i u drugom jeziku, razlika će se ticati samo strukture oblika i njihove konotacije“

[naš prevod] (Leonard Bloomfield 1933)²⁰

Kod problema ekvivalencije problemi se zasigurno javljaju prilikom prevođenja idiomatskih izraza, koji spadaju u vrhunac prevodilačkog i jezičkog umijeća. Prilikom prevođenja izraza može doći do greške jer se neki izrazi teško prepoznaju u stranom jeziku. Može se desiti da prevodilac ne shvati da je riječ o prenesenom značenju. Drugi razlog zbog čega je idiomatske izraze teško prevesti leži upravo u činjenici da je, ukoliko se prepozna da se radi o idiomu, obično vrlo teško pronaći odgovarajući ekvivalent u jeziku cilju.

U kontrastivnoj analizi idioma se obično pravi klasifikacija prema tipovima ekvivalencije.

U ovome dijelu rada idiomatski izrazi su raspoređeni prema stupnju ekvivalencije. Kao rezultat kontrastivne analize, dobivene su četiri skupine idiomatskih izraza s obzirom na stupanj ekvivalencije.

Tako dijelimo idiomatske izraze na četiri tipa ekvivalencije:

- **Potpuna ekvivalencija**
- **Parcijalna ili djelomična ekvivalencija**
- **Semantička ekvivalencija**
- **Nulta ekvivalencija**

7. Analiza idiomatskih izraza u francuskom i bosanskom jeziku

7.1. Potpuna ekvivalencija

U skupinu potpunih, odnosno, apsolutnih ekvivalenata ubrajaju se idiomatski izrazi koji se podudaraju u svim kriterijima, tj. strukture koje, osim identične semantike, su istovrijedne i na nivou slikovitosti, ali i na planu izraza. Takvi idiomatski izrazi imaju isti leksički sastav i gramatička obilježja te imaju isto značenje. Radi se o izrazima čije zajedničko porijeklo seže u kulturnu baštinu, odnosno, u antička vremena i starovjekovnu mitologiju, stariju književnost i sl. Osim toga, može biti riječ i o izrazima preuzetim iz drugih jezika ili čak onima koji su dijelom opsežnijih koncepata, poput izraza „De la tête aux pieds“ u prevodu „Od glave do pete“ zatim izraz „Se froter les mains“ što znači „Trljati ruke“ i dr.

Idiomi koji pripadaju ovom tipu ekvivalencije nerijetko počivaju na identičnom načinu mišljenja, odnosno, generalizirajućem prosuđivanju životnoga tijeka, vrednovanju prirodnih pojava, ljudskih osobina, emocionalnih iskaza, imovinskih prilika, društvenih razlika i sl.,

²⁰ Bloomfield Leonard, *Language*, Henry Holt, New York 1933, str. 278

ponekad su motivirani zajedničkim stereotipnim predodžbama pripadnika različitih jezičnih zajednica, kao npr. „Être fort comme un Turc“ „Jak kao Turčin“. Ovaj izraz datira iz XV stoljeća i odnosi se na period Osmanskog Carstva kada su turci oholo i bez milosti osvajali mnoge teritorije. Kada se kaže „Jak kao Turčin“ smatra se osoba koja je snažna, jaka. Izraz „Svi putevi vode u Rim“ „Tous les chemins mènent à Rome“ nastao je od latinskog izraza "Omnes viae Romam ducunt" , značenje izraza se odnosi se na osobu koja može postići isti rezultat na više načina. Izraz je nastao u Starom Rimu, odnosi se na Rim u antičko doba, kada je Rim u potpunosti dominirao Evropom i smatralo se da svi putevi počinju od Starog Rima. Iako pojedini izrazi u slučaju postojanja identične slikovitosti u okviru potpune ekvivalencije dopuštaju i određenu mjeru formalnoga razlikovanja, takve je izraze ipak potrebno uvrstiti među parcijalne ekvivalente.

7.1.1. Izrazi koji se potpuno slažu u francuskom i bosanskom jeziku

Idiomatski izrazi koji su identični u oba jezika, pokazuju da postoji jedan koncept svijeta koji je podjeljen između dvije kulture. U oba jezika koristi se isti izbor riječi.

U skupinu potpunih ekvivalenata ubrajaju se idiomatski izrazi koji su u oba jezika u potpunosti identični, dakle imaju jednaku gramatičku strukturu, koriste iste lekseme i imaju isto značenje. Iako pojedina postojanja identične slikovitosti u okviru potpune idiomatske ekvivalencije dopuštaju i određenu mjeru formalnoga razlikovanja, čini se da je takve idiomatske izraze ipak upitno uvrstiti među parcijalne idiomatske ekvivalente.

„Tvrđava“ M. Selimovića sadrži bogatu leksičko - frazeološku građu, u kojoj preovladavaju narodni izrazi sa snažnim nacionalnim i emocionalnim nabojom. Jedan broj izraza sadrži turcizme. Veliko broj izraza u prevodu na francuski jezik prenesen je potpunim prevodnim ekvivalentima. Izrazi koji imaju vrlo sličnu strukturu i sastav, pa samim tim ne predstavljaju teškoću prilikom prevođenja. To su naprimjer, prevodni ekvivalenti: *Tako nam je obojici pošteno izvukla uši, i Mahmutu, uvrijedivši, doduše, njegovu trgovačku sujetu...*²¹ na francuskom: *Ainsi, elle nous avait tiré les oreilles à tous les deux: Mahmout, certes, était blessé dans son amour propre; mais son responsabilité était déagée...*²² zatim *...mladić je živio kao riba u ribnjaku, razmažen, presit, ne znajući šta je teško...*²³ na francuskom: *...le jeune homme vivait comme un poisson dans l' eau, choyé, comblé, dans l' ignorance de la laideur...*²⁴, i dr. Primjeri su iz djela „Tvrđava“ od Meše Selimovića.

²¹ Selimović Meša, Tvrđava, Sarajevo – Publishig, Sarajevo 1999, str. 56

²² Selimović Meša, *La Forteresse*, Édition Gallimard, Paris 1981, str. 170

²³ Selimović Meša, Tvrđava, Sarajevo – Publishig, Sarajevo 1999, str. 83

²⁴ Selimović Meša, *La Forteresse*, Édition Gallimard, Paris 1981, str. 228

Prikaz tabele sa potpuno ekvivalentnim izrazima na francuskom i bosanskom jeziku i njihovim značenjem

Izrazi na francuskom jeziku sa primjerom	Izrazi na bosanskom jeziku sa primjerom	Signification / Značenje
<p>Clair comme le jour <i>Il n' a pas réussi à convaincre sa femme de rester, maintenant tout est clair comme le jour.</i></p>	<p>Jasno kao dan <i>Shvatilo je koliko je učinila za njega, i sve je bilo jasno kao dan.</i></p>	<p>♦ très évident ♦ sasvim jasno</p>
<p>Marcher sur des oeufs <i>Thomas s' est fait critiquer par son chef et maintenant il marche sur des oeufs.</i> (Chollet I. Les expressions idiomatiques)</p>	<p>Hodati (kao) po jajima <i>Nije želio da probudi ženu, pa je hodao kao po jajima.</i></p>	<p>♦ ne pas être rassuré, agir avec précaution. ♦ hodati oprezno, polako</p>
<p>Perdre la tête <i>Il prétend que Julie lui fait perdre la tête: elle se fait tant servir qu'il en deviendra fou.</i> (G. Flaubert : Correspondances)</p>	<p>Izgubiti glavu <i>- Ne bi ti, hodž-efendi, ni pit'o jer si sam učio da je bolje glavu izgubiti nego obraz.</i> (Čolaković E: Legenda o Ali-Paši)</p>	<p>♦ devenir fou, s' affoler, mourir ♦ ponašati se nerazumno, poginuti</p>
<p>Être sur la liste noire <i>Il est accusé de violence physique et maintenant il se trouve sur la liste noire.</i></p>	<p>Biti na crnoj listi <i>Počinio je mnogo zločina a sad se nalazi na crnoj listi.</i></p>	<p>♦ se dit d'une personne jugée dangereuse ♦ biti loše pozicioniran, biti nepoželjan, biti opasan za društvo</p>
<p>Se lever du pied gauche <i>Amélie est très feurieuse ce matin, elle a dû se lever du pied gauche.</i></p>	<p>Ustati na lijevu nogu <i>Alana je ljuta cijeli dan, mora da je ustala na lijevu nogu.</i></p>	<p>♦ être du mauvaise humeur sans raison apparente ♦ od jutra biti loše raspoložen bez nekog određenog razloga</p>
<p>De la tête aux pieds <i>Il était un bel homme et elle le regardait de la tête aux pieds.</i></p>	<p>Od glave do pete <i>1.Pregledala me od glave do pete i mislim da me se nije mogla sjetiti.</i> <i>2. Vidiš, onaj mladi grof nema novaca, ali je gospodin od glave do pete.</i> (Menac A. Hrvatski frazeološki rječnik)</p>	<p>♦ de haut en bas ♦ 1. potpuno, sasvim, u cijelosti, u svemu, u svim pojedinostima 2. pravi - pravcati, istinski</p>

<p>Se frotter les mains <i>Le directeur se frotte les mains car son chiffre d'affaires a doublé en un an.</i> (Chollet I. Les expressions idiomatiques)</p>	<p>Trljati ruke <i>... kako je imao bitnu podršku ostalih ortaka, koji su zadovoljno trljali ruke primajući sve veći profit, nije mu ni padalo na pamet da udovolji Veroni ...</i> (Menac A. Hrvatski frazeološki rječnik)</p>	<p>♦ manifester sa satisfaction, se féliciter ♦ biti zadovoljan, ne skrivati svoje zadovoljstvo</p>
<p>Un homme de parole <i>Ne t' inquiètes pas, Jean est un homme de confiance, il t' aideras à vendre l' auto.</i></p>	<p>Čovjek od riječi <i>Ne moraš se brinuti, Samir je čovjek od riječi, nikada ne bi izdao svoje prijatelje.</i></p>	<p>♦ à qui l' on peut faire confiance ♦ nekome vjerovati</p>
<p>Être comme un poisson dans l' eau <i>...le jeune homme vivait comme un poisson dans l' eau, choyé, comblé, dans l' ignorance de la laideur...</i> Selimović M. (La Forteresse)</p>	<p>Biti kao riba u vodi/ ribnjaku <i>...mladić je živio kao riba u ribnjaku, razmažen, presit, ne znajući šta je teško...</i> Selimović M (Tvrđava)</p>	<p>♦ à son aise ♦ lako (slobodno) se osjećati, dobro se snalaziti, ugodno (lijepo)</p>
<p>Balayer devant sa porte <i>Au lieu de vous occuper de ma vie, vous deveriez commencez donc par balayer devant votre porte.</i></p>	<p>Pomesti ispred svojih vrata <i>Prije nego što počneš pričati o mom životu, trebala bi pomesti ispred svojih vrata.</i></p>	<p>♦ corriger ses propres erreurs avant de critiquer celles des autres ♦ baviti se svojim, a ne tuđim stvarima, srediti / sređivati svoje, a ne tuđe poslove</p>
<p>Vieux renard <i>Yves, vieux renard, aurait dû savoir ce qui allait inévitablement se passer.</i></p>	<p>Stari lisac <i>Mehmed je vješto iskoristio tu situaciju, stari lisac je znao kako će se izvući.</i></p>	<p>♦ personne de grande expérience que l'âge a rendu rusée. ♦ lukavac, prepredenjak, iskusan čovjek koji vješto iskorištava situaciju u svoju korist</p>
<p>Jouer avec le feu <i>Si tu continues à voler dans les magasins, tu vas te faire prendre. Tu joues avec le feu.</i></p>	<p>Igrati se sa vatrom <i>Ugrozio je svoj pa i tuđi život, nije se smio igrati sa vatrom.</i></p>	<p>♦ prendre des risques inconsidérés ♦ izlagati se opasnosti, srljati u pogibelj</p>

<p>Tenir la chandelle <i>Ses amis l' ont appelé d' aller au cinéma, il n'a pas très envie de tenir la chandelle.</i></p>	<p>Držati svijeću <i>Napokon su Emir i Jasna izašli na večeru, ne razumijem zašto im je Selim morao držati svijeću.</i></p>	<p>♦ servir de tiers complaisant dans une relation amoureuse, faire l'entremetteur. Être seul avec un couple trop occupé et se sentir de trop. ♦ biti suvišan na ljubavnom sastanku između dvoje zaljubljenih</p>
<p>Se faire tirer les oreilles / tirer l'oreille <i>Ainsi, elle nous avait tiré les oreilles à tous les deux: Mahmoud, certes, était blessé dans son amour propre; mais son responsabilité était dégagee...</i> Selimović M (La Forteresse)</p>	<p>Izvući uši nekome <i>Tako nam je obojici pošteno izvukla uši, i Mahmutu, uvrijedivši, doduše, njegovu trgovačku sujetu...</i> Selimović M (Tvrđava)</p>	<p>♦ se faire réprimander ♦ opis ukora, prijetnja</p>
<p>Serrer les dents <i>Si tu étais un révolté, tu serrerais les dents et tu te battrais.</i> Selimović M (La Forteresse)</p>	<p>Stisnuti zube <i>Da si buntovnik, stisnuo bi zube i borio se.</i> Selimović M (Tvrđava)</p>	<p>♦ 1. être en colère, 2. faire preuve d' énergie ♦ otrpjeti / trpjeti bol (nedaće, nepravdu, uvredu), strpljivo podnijeti / podnositi bol (teškoće, tegobe)</p>
<p>Changer de disque <i>Ça fait trois fois que tu racontes la même histoire. Change de disque.</i> (Chollet I. Les expressions idiomatiques)</p>	<p>Promjeniti ploču <i>Uvijek mi pričaš o svom putovanju u Maroko, slušala sam tu priču deset puta, molim te promjeni ploču.</i></p>	<p>♦ parler d' autre chose ♦ govoriti nešto drugo</p>
<p>Les murs ont des oreilles <i>Je vais te raconter quelque chose très importante, mais fais attention, les murs ont des oreilles.</i></p>	<p>Zidovi imaju uši <i>Moram ti ispričati nešto vrlo bitno, približi se, zidovi imaju uši.</i></p>	<p>♦ se dit quand une conversation secrète peut être écoutée autour de soi ♦ kada se tajni razgovor može preslušivati</p>
<p>Presser quelqu' un comme un citron <i>Le directeur du laboratoire a mauvaise réputation. Il presse ses assistants comme des citrons et s' attribue le mérite de leur travail.</i> (Chollet I. Les expressions idiomatiques)</p>	<p>Iscijediti koga kao limun <i>Direktor rudnika je loš čovjek, cijedi radnike kao limun, tjera ih da rade po 12 sati dnevno.</i></p>	<p>♦ exploiter quelqu' un ♦ iskorištavati nekoga</p>

<p>Tenir quelque chose sous clé <i>Marie cache les notes à l'école de ses parents, elle les met sous clé.</i></p>	<p>Držati pod ključem koga, nešto <i>Krila je svoj dnevnik od roditelja, čak ga je držala pod ključem.</i></p>	<p>♦ enfermer, cacher quelque chose ♦ držati nešto zaključano ili nekoga zaključanog, kriti nešto/ nekoga</p>
<p>Lever l' ancre <i>Il est tard et on doit se lever tôt demain, on va lever l' ancre.</i></p>	<p>Dići sidro <i>Monogi su nezadovoljni situacijom u Bosni pa su odlučili dignuti sidro.</i></p>	<p>♦ partir, s' éloigner ♦ otići, odlaziti, napustiti mjesto ili sredinu</p>
<p>Être au septième ciel <i>Jeanne a enfin trouvé l' homme de sa vie, elle est au septième ciel.</i></p>	<p>Biti na sedmom nebu <i>Napokon su dogovorili sastanak, Aida je bila na sedmom nebu.</i></p>	<p>♦ être au comble du bonheur ♦ biti razdragan (euforičan), biti u stanju oduševljenja (razdraganosti)</p>
<p>Tétu comme une mule <i>Luc ne veut pas écouter les conseils de ses parents, il est tétu comme une mule.</i></p>	<p>Tvrdoглав kao mazga <i>Ubjeđivala sam Edina da mi proda svoje dionice, ali on ne želi ni čuti, tvrdoglav je kao mazga.</i></p>	<p>♦ très entêté, obstiné ♦ vrlo tvrdoglav</p>
<p>Tuer le temps <i>Aujourd' hui est pluvieux, pour tuer le temps, on peut jouer aux échecs.</i></p>	<p>Ubijati (kratiti) vrijeme <i>Kiša je padala sve vrijeme, bili smo prisiljeni ostati u kući, vrijeme smo ubijali razgovorom.</i></p>	<p>♦ trouver une occupation pour passer le temps ♦ zabaviti se nečim u dosadi, pokušati odagnati dosadu da se nečim ispuni vrijeme</p>
<p>Se casser la tête <i>Jean s' est creusé la tête pour trouver la solution de ses problèmes.</i></p>	<p>Razbijati glavu <i>Emin je izgubio ključeve od stana pa razbija glavu gdje ih je mogao ostaviti.</i></p>	<p>♦ chercher avec difficulté ♦ mučiti sebe mislima, dugo razmišljati, mučno tražiti rješenje</p>
<p>Tenir parole <i>Georges m' a promis de m' aider à faire les devoirs, il a tenu parole.</i></p>	<p>Držati riječ <i>Malik mi je obećao posao u državnoj firmi, ovaj put ga držim za riječ.</i></p>	<p>♦ faire ce que l' on a promis de faire ♦ ispuniti dato obećanje, ne odustati od obećanja</p>
<p>Porter la culotte <i>Chez les Keuffert, c' est madame qui porte la culotte.</i></p>	<p>Nositi hlače <i>U porodici Krasnić žena se pita za sve, zna se ko nosi hlače.</i></p>	<p>♦ se dit d' une femme qui domine son mari ♦ kada žena dominira nad suprugom</p>

7.2. Parcijalna ili djelomična ekvivalencija

Parcijalna ili djelomična ekvivalencija tvore semantički podudarni idiomi koji imaju jednaku ili vrlo sličnu slikovitost, odnosno, identičnu motivaciju, ali se formalno razlikuju na jedan od sljedećih načina:

- Nepodudarnosti leksičkoga sastava
- Morfološke (tvorba riječi i oblika) i ortografske nepodudarnosti
- Sintaktičke nepodudarnosti
- Strukturne nepodudarnosti, odnosno, razlike u broju sastavnica idiomatskih jedinica.²⁵

a) Nepodudarnosti leksičkoga sastava. Određeni idiomatski izraz nekog jezika u uspoređivanom jeziku može biti zamjenjen sinonimom ili leksemom istoga semantičkog polja, npr. „L' âme petite - sitna duša“ i dr. Idiomatski izrazi, međutim, mogu biti i semantički udaljeni, pri čemu može doći i do određenih stilističkih pomaka, ali ne i do bitnih razilaženja u značenju uspoređivanih idioma, npr. „avoir les mains libres - imati odriješene ruke“ „maigre comme un clou. - mršav kao grana“ i dr. Ovdje spadaju i primjeri u kojima idiomatskoj sastavnici u jednom jeziku odgovara značenjski bliska, ali gramatički kategorijalno različita komponenta, npr. „être au bout du rouleau - biti na rubu snage“ i dr.

b) Morfološke (tvorba riječi i oblika) i ortografske nepodudarnosti. Idiomatski izrazi se mogu razlikovati u gramatičkom rodu poput „avoir une dent contre quelqu'un - uzeti nekoga na zub“.

c) Sintaktičke nepodudarnosti. U ovom tipu djelomične idiomatske ekvivalencije najčešće dolazi do promjene redoslijeda sastavnica, uglavnom u okviru determinativne i koordinativne sintagme, npr. to je „Avoir les mains libres“ – „Imati odriješene ruke“, „L' âme petite“ – „Sitna duša“.

d) Strukturne nepodudarnosti, odnosno, razlike u broju sastavnica idiomatskih jedinica. Idiomi s jednakom slikovitošću mogu se međusobno razlikovati opsegom (prošireni, odnosno, suženi oblik idioma) i prisutnošću fakultativnih ili varijantnih članova, npr. „Être au bout du rouleau“ – „Biti na rubu snage“, „À coeur ouvert“ – „Otvoriti kome svoje srce“ i dr.

²⁵ Čagalj Ivana, Svitkova Milina, *Tipologija frazeološke ekvivalencije* [online] Zagreb / Bratislava. <https://www.academia.edu> [pristupljeno 14. 04. 2019.]

7.2.1. Izrazi istog ili približnog značenja u francuskom i bosanskom jeziku

Izrazi u ovoj kategoriji imaju isto pa čak i približno značenje, ali njihov oblik i metafore variraju u francuskom i bosanskom jeziku. Različit izbor riječi i različite metafore upućuju na kulturne osobitosti.

Kontrastiranje idioma dvaju ili više jezika obično rezultira relativno malim brojem potpuno identičnih jedinica, dok su mnogo češći idiomi među kojima postoje manja ili veća odstupanja na formalnom, semantičkom, stilističkom, pragmatičkom, motivacijskom ili nekom drugom jezičnom planu. Izrazi istog ili približnog značenja koji se semantički podudaraju imaju jednaku ili vrlo sličnu slikovitost, odnosno, identičnu motivaciju.

Prikaz tabele sa parcijalnim ili djelomično ekvivalentnim izrazima na francuskom i bosanskom jeziku i njihovim značenjem

Izrazi na francuskom jeziku sa primjerom	Izrazi na bosanskom jeziku sa primjerom	Signification / Značenje
Avoir les mains libres – <i>Maintenant qu'il s'est retiré de la société, j'ai les mains libres.</i>	Imati odriješene ruke <i>Ja se neću petljati u njegov posao, i on će, u tom pogledu, imati odriješene ruke.</i>	♦ agir librement dans une affaire, sans contrainte, sans obligation. ♦ omogućiti <i>kome</i> da radi slobodno (neovisno od drugih), dati /davati <i>kome</i> slobodu djelovanja
Maigre comme un clou <i>Il n'avait pas grand-chose à manger. Il était maigre comme un clou.</i>	Mršav kao grana <i>Mršav kao grana, umoran od lutanja, Vejsil se obradovao kada je ugledao svjetlost koja dopire iz daljine..</i>	♦ extrêmement maigre ♦ jako mršav
Être au bout du rouleau <i>Clément travaille jour et nuit depuis une semaine à l'hôpital, il est au bout du rouleau.</i> (Chollet I. Les expressions idiomatiques)	Biti na rubu snage / a <i>Umoran sam radim po 14 sati dnevno, na rubu sam snage.</i>	♦ être dans un état physique ou psychologique très bas ♦ iscrpljen, iznemogao

<p>À coeur ouvert <i>Elle se confie à coeur ouvert à son ami car elle lui fait confiance.</i></p>	<p>Otvoriti kome svoje srce <i>Bilo je to pismo u kojem sam mu otvorila svoje srce.</i></p>	<p>♦ franchement, avec sincérité. ♦ iskreno</p>
<p>Avoir une dent contre quelqu'un <i>Mon amie n'a pas été tellement gentille avec moi et j'ai une dent contre elle.</i></p>	<p>Uzeti nekoga na zub <i>Tako me Mahmutova prosutost uvalila u vazdan nevolja...ako nesreći bude po volji da me uzme na zub. Selimović M. (Tvrđava)</i></p>	<p>♦ avoir de la rancune, du ressentiment. ♦ progoniti nekoga, vrebati ga na svakoj grešci</p>
<p>Avoir l' oeil (sur quelqu'un) <i>Amélie a remis un travail presque parfait. Il va falloir l'avoir à l'oeil pour le prochain travail pour nous assurer que c'est bien elle qui l'a fait.</i></p>	<p>Držati nekoga na oku <i>Čudno se ponaša u zadnje vrijeme. Brine me njegovo ponašanje, morat ću ga držati na oku.</i></p>	<p>♦ surveiller avec attention ♦ paziti na nekoga, na njegove postupke</p>
<p>Être bon comme du bon pain <i>Je crois que tu peux lui demander qu' il t' aide, il est bon comme du bon pain. (Isabelle Chollet; Les expressions idiomatiques)</i></p>	<p>Dobar kao hljeb <i>Brinem se za svog brata, dobar je kao hljeb pa će ga svi iskorištavati.</i></p>	<p>♦ être généreux, avoir bon coeur ♦ jako dobar, osjećajan, razuman</p>
<p>L' âme petite <i>-Je le savais. Je te jure.Moula Ibrahim a l' âme petite comme un grin de mil. Selimović M (La Forteresse)</i></p>	<p>Sitna duša <i>-Znao sam. Boga mi sam znao. Mula Ibrahimova duša je sitna. Ko zrno prosa. Selimović M. (Tvrđava)</i></p>	<p>♦ une personne bornée ♦ sitničava (uskogrudna) osoba, osoba uskih pogleda</p>
<p>C' est la goutte d' eau qui fait déborder le vase <i>Je t' ai prêté ma voiture au moins dix fois, et tu me demandes encore une fois de te la prêter? Alors là, c'est la goutte d' eau qui fait déborder la vase.</i></p>	<p>Prelila se (prepunila se) čaša <i>Ovo je već peti put da ti posuđujem novac, prelila se čaša, od mene više nećeš dobiti novac.</i></p>	<p>♦ le détail qui rend une situation insupportable ♦ ne može se više trpjeti, to je prešlo svaku mjeru, stvar je postala neizdrživa</p>

<p>N' écouter que d' une oreille <i>Tu sais ce que je viens de dire? – Non, je n' écoutais que d' une oreille.</i></p>	<p>Slušati napola <i>Moram priznati da sam je napola slušala, njena priča je bila tako nezanimljiva.</i></p>	<p>♦ ne pas être très attentif ♦ biti nepažljiv, nezainteresiran</p>
<p>Ajouter / Jeter de l' huile sur le feu <i>Jean et sa soeur sont fâchés pour une histoire ridicule, le cousin Pierre est venu mettre de l' huile sur le feu.</i></p>	<p>Dolijevati ulje na vatru <i>Posvađali su se mnogo puta oko nasljedstva, a Vesna uvijek dolijeva ulje na vatru kako bi ih još više zavadila.</i></p>	<p>♦ pousser à la dispute ♦ 1. pogoršati situaciju (raspoloženje), pojačati ljutnju (bijes), potaknuti svađu, usijati atmosferu, podbosti nekoga 2. istjerati na čistac</p>
<p>Mettre le point sur les i <i>Des étudiants ne respectent pas le règlement de l' école, je vais devoir leur mettre les points sur les i.</i> (Chollet I. Les expressions idiomatiques)</p>	<p>Staviti tačku na i <i>Ne znači da ako te primimo opet u klub, da smo time stavili tačku na i pa da će sve biti kao prije.</i></p>	<p>♦ expliquer quelque chose en instant particulièrement, avec une idée de menace ou de conflit ♦ okončati nešto, definitivno završiti</p>
<p>Tenir sa langue <i>Ne dit rien à ma soeur, elle ne sait pas tenir sa langue.</i></p>	<p>Držati jezik za zubima <i>Ne govori ništa mojoj sestri, ona ne zna držati jezik za zubima.</i></p>	<p>♦ garder un secret, ne pas le révéler ♦ šutjeti, ništa ne govoriti</p>
<p>Chercher une aiguille dans une botte de foin <i>Comment retrouver ta boucle d' oreille? C' est chercher une aiguille dans une botte de foin.</i></p>	<p>Tražiti iglu u plastu sijena ili tražiti iglu u sijenu <i>Nije bilo dovoljno mjesta da se oružim, jer je veći dio kreveta zauzeo Mike Vincenti zvan Bjesomučni, čovjek kojega smo tražili kao iglu u sijenu.</i> (Menac A. Hrvatski frazeološki rječnik)</p>	<p>♦ chercher quelque chose de presque introuvable ♦ uzalud tražiti nešto što je nemoguće naći, raditi uzaludan posao</p>
<p>Jeter un coup d' oeil <i>Noémie est entrée dans la maison, pour jeter un coup d' oeil sur le bébé.</i></p>	<p>Baciti pogled <i>Suzana je otišla u prodavnicu kako bi bacila pogled na novu ljetnu kolekciju.</i></p>	<p>♦ regarder rapidement ♦ površno pogledati</p>
<p>De A à Z <i>Elle a appris les leçons de géographie de A à Z.</i></p>	<p>Od A do Ž <i>Iz bosanskog jezika je naučila sve lekcije od A do Ž, mora da će dobiti peticu.</i></p>	<p>♦ complètement, savoir début jusqu'à la fin ♦ u potpunosti, od početka do kraja, znati nabrojati</p>

<p>Tourner la page <i>Arrête de penser à ce garçon, il faut tourner la page.</i></p>	<p>Okrenuti novi list <i>Dosta je bilo svađanja, vrijeme je okrenemo novi list.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ oublier le passé ◆ započeti nešto novo (drugo), prekinuti sa starim navikama (ponašanjem)
<p>Claquer des dents <i>Pendant la nuit il faisait très froid, j' ai claqué des dents jusqu' au matin.</i></p>	<p>Cvokotati zubima <i>Za vrijeme utakmice kiša je počela padati, neki igrači su cvokotali zubima.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ avoir très froid, ou peur ◆ smrznuti se ili se bojati
<p>Avoir bonne (mauvaise) mine <i>On voit que tu as fait du sport, tu as vraiment bonne mine.</i></p>	<p>Biti u formi <i>Vidi se da ideš na fitnes, stvarno si u dobroj formi.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ 1. avoir l' air en bonne (mauvaise) forme, avoir belle apparence 2. Avoir bonne mine <i>fam.</i> être dans une situation ridicule ◆ zadržati vitkost, dobro izgledati
<p>Une humeur de chien <i>Je ne sais pas pourquoi il n' arrête pas de râler, il est d' une humeur de chien.</i></p>	<p>Ljut kao ris / pas <i>Ne pitaj me ništa, ljuta sam kao ris, ne želim s tobom razgovarati.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ une humeur désagréable ◆ jako ljut, pun bijesa
<p>Être sale comme un pou <i>Christophe est tombé de vélo, il est sale comme un pou.</i></p>	<p>Prljav kao svinja <i>Adis se igrao sa drugovima napolju, ušao je u kuću prljav kao svinja.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ être très sale ◆ jako prljav
<p>Avoir la main <i>Céline a décoré son appartement, elle a vraiment la main.</i></p>	<p>Ići od ruke <i>Denis je okrečio stan, stvarno mu ide od ruke.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ être adroit, habile ◆ uspijevati nekome nešto, imati uspjeha u nečemu, biti vješt (spretan) u nečemu
<p>Droit comme un i <i>Cet homme est très vieux, mais il est toujours droit comme un i.</i></p>	<p>Prav kao svijeća <i>Učiteljica je uvijek upozoravala da drži leđa uspravno. Poslušala je učiteljicu a sad je ravna kao svijeća.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ très droit ◆ izrazito uspravan / o osobi
<p>Être aux anges <i>Marie est aux anges, son mari a acheté une nouvelle maison.</i></p>	<p>Biti u oblacima <i>Neprestano je razmišljala o tom mladiću, pravila planove za budućnost, stalno je bila u oblacima.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ être absolument ravi ◆ zanositi se, živjeti u mašti, ne biti realan

Une vie de chien <i>Jean est malade et au chômage. Il mène une vie de chien.</i>	Pasji život <i>Ne znam jesam li lakomislen, ili zadovoljan neočekivano stečenom srećom, poslije pasijeg života u ratu...</i> (Selimović M. Tvrđava)	♦ une existence très difficile ♦ jadan (kukavan, mizeran, težak) život, život u oskudici i poniženjima
--	---	---

7.3. Semantička ekvivalencija

Treća vrsta ekvivalencije zove se **semantička ekvivalencija** i predstavlja veliki problem ali i izazov za prevodioca. Riječ je o idiomima koji imaju isto značenje u oba jezika ali nemaju nikakvih zajedničkih elemenata, koriste potpuno različitu leksiku i zadatak prevodioca je da spoji ekvivalente u odgovarajući prevod.

7.3.1. Izrazi koji stvaraju poteškoće prilikom prevođenja

Ova kategorija izraza stvara velike poteškoće prilikom prevođenja. Mnogi se povedu doslovnim prevodom pa se dobije pogrešan pa čak i komičan prevod.

Prikaz tabele sa izrazima koji stvaraju poteškoće prilikom prevođenja na francuski ili bosanski jezik i njihovo značenje

Izrazi na francuskom jeziku sa primjerom	Izrazi na bosanskom jeziku sa primjerom	Signification / Značenje
Se ressembler comme deux gouttes d' eau <i>Tu ressembles comme deux gouttes d'eau à mon frère.</i>	Sličiti kao jaje jajetu <i>Ne druže se njih dvije bez razloga, slične su kao jaje jajetu.</i>	♦ être parfaitement semblables ♦ jako sličiti
Mettre des bâtons dans les roues <i>Amélie déteste son collègue de travail, elle n' arrête pas de lui mettre des bâtons dans les roues.</i>	Podmetnuti nogu nekome <i>Pokušavan biti korektna prema njoj, ali ona na poslu uporno pokušava da mi podmetne nogu.</i>	♦ susciter des difficultés, faire obstacle à des projets ♦ zasmetati, smetati nekome u nečemu, omesti nekoga u nečemu

<p>Beurré comme un petit-beurre/ Bourré comme un coing, un oeuf, une vache, etc. <i>En sortant de la fête, Patrick n' arrivait même plus à marcher droit, Il était beurré comme un coing.</i></p>	<p>Pijan kao deva / majka / letva <i>Teško ćete razgovarati s njim, od jutros je pijan kao deva.</i></p>	<p>◆ être complètement ivre. ◆ sasvim pijan</p>
<p>Chercher la petite bête <i>Je suis quant à moi, un homme tout simple. Je ne cherche pas la petite bête.</i></p>	<p>Tražiti dlaku u jajetu <i>Trudila se da bude dobra supruga, ali on joj je stalno prigovarao, uvijek je tražio dlaku u jajetu.</i></p>	<p>◆ s'efforcer à découvrir un défaut sans importance. ◆ ulaziti i u najsitnije detalje da bi se pronašla kakva greška (prigovor), biti sitničav, cjepidlačiti</p>
<p>Prendre ses jambes à son cou <i>...elle a pris ses jambes à son cou, et je l'ai perdue dans les petites ruelles qui montent à la Ville-Haute.</i> (Planelles G: Les 1001 expressions préférées des français)</p>	<p>Bježati glavom bez obzira <i>Kad ih čuješ da zvone pozdravljanje, bježi glavom bez obzira.</i> (Menac A. Hrvatski frazeološki rječnik)</p>	<p>◆ partir à toute vitesse, courir très vite, s'enfuir. ◆ velikom brzinom, u velikom strahu, bez osvrtnja (pobjeći, trčati i sl.)</p>
<p>Passer quelqu' un à tabac <i>Un homme a été transporté aux urgences après avoir été passé à tabac à la sortie d' une discothèque.</i> (Chollet I: Les expressions idiomatiques)</p>	<p>Prebiti nekoga na mrtvo ime <i>Na svojoj se svadbi mladoženja napio na mrtvo ime i istoga je časa njegov bračni život krenuo nizbrdo. Kada je (...) suludi Tonča ukrao iz podnima (. . .) burence vina, vi ste ga u po bijela dana istukli na mrtvo ime, ne obazirući se mnogo što će ljudi govoriti. Qwertzu i Opš živjeli su u pisačkoj mašini „Biser"(. . .) i dosađivali se na mrtvo ime.</i> (Menac A. Hrvatski frazeološki rječnik)</p>	<p>◆ frapper violemment quelqu' un ◆ istući, posvađati se, napiti se itd. Jako, u velikoj mjeri, vrlo mnogo, do krajnjih granica (istući, posvađati se, napiti se itd.)</p>

<p>Vivre comme un coq en p^âte <i>Quand il est chez sa grand-mère, il est comme un coq en p^âte.</i></p>	<p>Živjeti kao bubreg u loju <i>Živio je kao bubreg u loju dok je bio na tuđim leđima.</i> (Menac A. Hrvatski frazeološki rječnik)</p>	<p>♦ mener une existence confortable et douillette, être bien soigné, avoir toutes ses aises ♦ živjeti dobro, živjeti u blagostanju</p>
<p>Prendre le taureau par les cornes <i>Serait-ce à toi qu'il obéirait? il faut toujours attaquer le taureau par les cornes....</i> (Balzac: Le contrat de mariage)</p>	<p>Uzeti stvar u svoje ruke <i>Pustila sam ga da riješi problem i nije uspio, vrijeme je da uzmem stvar u svoje ruke.</i></p>	<p>♦ s'attaquer à la difficulté avec détermination ♦ suočiti se sa problemom</p>
<p>Le mieux est l'ennemi du bien <i>Sa conférence est trop détaillée et trop longue, il a voulu bien faire mais le mieux est l'ennemi du bien.</i> (Chollet I: Les expressions idiomatiques)</p>	<p>Tražiti kruha preko/ pored pogače <i>Mogla bi biti sretna sa tim što imaš, ali ti tražiš kruha preko pogače.</i></p>	<p>♦ Il est possible de gâter une chose en voulant la rendre meilleure ♦ imati velike (pretjerane) zahtjeve, mnogo zahtijevati, biti neskroman</p>
<p>Avoir un coup de foudre <i>Quand j'ai rencontré Stanislas, j'ai eu un coup de foudre, je savais que ce serait lui l'homme de ma vie.</i></p>	<p>Zaljubiti se na prvi pogled <i>Zaprosio me je dvije sedmice nakon što smo se upoznali, to je bila ljubav na prvi pogled.</i></p>	<p>♦ manifestation subite de l'amour dès la première rencontre ♦ privlačnost u datom trenutku.</p>
<p>Rire jaune « (Chamillart) était un bon et très honnête homme (...) d'ailleurs très borné (...) riant jaune avec une douce compassion à qui opposait des raisons aux siennes. » (Planelles G: Les 1001 expressions préférées des français)</p>	<p>Kisel osmijeh <i>Tijana me gledala kao bolesnika, kiselim osmijehom krijući svoju zabrinutost.</i> Selimović M. (Tvrđava)</p>	<p>♦ se forcer à rire ♦ nazor se smijati</p>
<p>Être bête comme ses pieds <i>Il ne comprend jamais rien, il est bête comme ses pieds.</i></p>	<p>Glup k'o noć/ glup k'o točak <i>Kako si mogla s njim ići na večeru, momak je glup k' o noć.</i></p>	<p>♦ être stupide ♦ izrazito glup, blesav</p>

<p>Marcher comme sur des roulettes <i>Tout allait comme sur des roulettes avant que le chef n'arrive et ne change tous nos plans.</i></p>	<p>Ide kao po loju <i>Neophodno je naučiti neke izraze i razgovor će na francuskom ići kao po loju.</i></p>	<p>♦ bien aller, sans problème, facilement ♦ ići lako, jednostavno</p>
<p>Prendre la tête à qqn <i>Tais-toi, tu me prends la tête avec tes courses de voitures.</i> (Chollet I: Les expressions idiomatiques)</p>	<p>Popeti se nekome navrh glave <i>Ne dosađuj više, popeo si mi se navrh glave.</i></p>	<p>♦ fatiguer, énerver quelqu' un ♦ živcirati nekoga</p>
<p>Dire ses quatre vérités à quelqu'un <i>Élisa ne veut plus se laisser insulter par Mélanie. Elle a décidé de lui dire ses quatre vérités.</i> (Chollet I: Les expressions idiomatiques)</p>	<p>Skresati nekome nešto u brk <i>Može li svijet koji je bezglav poroditi glavu koja će svu istinu njemu reći u brk...</i> (Menac A. Hrvatski frazeološki rječnik)</p>	<p>♦ dire ce qu'on pense de lui ♦ reći nekome nešto neposredno i bez uvijanja</p>
<p>En faire tout un fromage <i>Pierre a passé quelques jours au bord de la mer avec une copine, il en a fait tout un fromage.</i></p>	<p>Praviti od muhe medvjeda <i>Mali nije ništa napravio. Samo se htio poigrati s tvojim psićem i slučajno mu stao na rep. Opet praviš od muhe slona.</i> (Menac A. Hrvatski frazeološki rječnik)</p>	<p>♦ faire toute une histoire pour pas grand-chose, grossir à l'extrême une difficulté ♦ preuveličavati nešto, pretjerivati u prikazivanju nečega, prikazivati nešto kao mnogo važnije i veće nego što zapravo jest, od sitnice napraviti veliki problem</p>
<p>Avoir la chair de poule 1. <i>Il fait froid dehors, j' ai déjà la chair de poule.</i> 2. <i>Cet homme horrible m' a donné la chair de poule.</i></p>	<p>Naježiti se <i>Naježim se kad pomislim da sam za dlaku izbjegao sudar.</i> (Menac A. Hrvatski frazeološki rječnik)</p>	<p>♦ avoir peur ou avoir froid ♦ osjetiti uzbuđenje (strah), uzbuditi se, uplašiti se</p>
<p>Souffrir le martyre <i>Il est tombé sur la tête, et il a souffert le martyre pour atteindre le téléphone et appeler quelqu' un.</i></p>	<p>Mučenički se patiti <i>Danima je bio zarobljen u tunelu, bez vode, bez hrane. Mučenički se patio dok ga najzad mještani nisu pronašli.</i></p>	<p>♦ souffrir d'une grande douleur, souffrir à en mourir ♦ strahovito patiti</p>

<p>Être nu comme un ver <i>Jean est sorti de la salle de bain pour répondre au téléphone, il était nu comme un ver.</i></p>	<p>Kao od majke rođen <i>Igor je izašao iz kupatila kako bi se javio na telefon, bio je kao od majke rođen.</i></p>	<p>♦ être tout nu ♦ posve gol</p>
<p>Ne pas mâcher ses mots <i>Jean n' a pas mâcher ses mots, il a traité Stanislas de menteur.</i></p>	<p>Nemati dlake na jeziku <i>Selma nema dlake na jeziku, optužila je Lejlu da je lažljivica.</i></p>	<p>♦ s' exprimer sans ménagement ♦ otvoreno, bez okolišanja, bez ustručavanja (reći, kazati itd.)</p>
<p>Se mordre les doigts <i>Si tu dis ces bêtises, tu pourrais très vite t'en mordre les doigts.</i></p>	<p>Lupati glavom o zid <i>Ne može da se izvuče iz situacije u koju je zapala pa je počela lupati glavom o zid.</i></p>	<p>♦ regretter vivement ♦ nastojati na čemu što okolnosti ne dopuštaju</p>
<p>Avoir du mal à joindre les deux bouts <i>Les pauvres ne choisissent pas, il font seulement ce qu' ils peuvent pour joindre les deux bouts.</i> <i>Selimović M. (La Forteresse)</i></p>	<p>Sastavljati kraj s krajem <i>Sirotinja ne bira, već čini što mora, sastavljajući kraj s krajem.</i> <i>Selimović M. (Tvrđava)</i></p>	<p>♦ équilibrer son budget ♦ novčano oskudijevati, jedva preživljavati u novčanoj oskudici</p>
<p>Faire la tête <i>-Et après! Il n' y a pas de quoi faire une tête pareille.</i> <i>Selimović M. (La Forteresse)</i></p>	<p>Objesiti nos / složiti facu (žarg.) <i>-Pa šta onda? Zar je to razlog da objesite nos?</i> <i>Selimović M. (Tvrđava)</i></p>	<p>♦ manifester sa mauvaise humeur ♦ uvrijediti se, naljutiti se</p>
<p>Mener la vie dure <i>Dieu veuille qu' il se trompe, mais elle me fera payer cher, elle me mènera la vie dure.</i> <i>Selimović M. (La Forteresse)</i></p>	<p>Duša na nos izaći <i>Osvetiće mi se to, daj Bože da on nema pravo, zajahat će me žestoko, pa će mi duša na nos izaći.</i> <i>Selimović M. (Tvrđava)</i></p>	<p>♦ rendre la vie difficile ♦ zagorčati život</p>
<p>Une bouc émissaire <i>Personne ne prendra ma défense... Je servirai de bouc émissaire, je le voie bien.</i> <i>Selimović M. (La Forteresse)</i></p>	<p>Poslužiti kao kurban <i>Mene niko neće uzeti u zaštitu...niko neće ni požaliti.</i> <i>Poslužiću kao kurban, vidim ja to.</i> <i>Selimović M. (Tvrđava)</i></p>	<p>♦ une personne sur laquelle on fait retomber tous les torts, toutes les responsabilités ♦ žrtvovati nekoga</p>

<p>Dormir sur des deux oreilles <i>Il a réussi son examen et maintenant il peut dormir sur ses deux oreilles.</i></p>	<p>Spavati kao beba / zaklan Svu noć je plesala a sada spava kao beba.</p>	<p>♦ dormir tranquillement ou être complètement rassuré ♦ mirno spavati, potpuno opušteno</p>
<p>Pas si bête! <i>-Ils me disent de me reposer, continua-t-il. Moi, je ne veux pas, il me croient si bête.</i> Zola E. (Žerminal)</p>	<p>Najesti se ludih gljiva <i>- Vele mi neka otpočinem- nastavi on. Ja neću, nisam se najeo ludih gljiva.</i> Zola E. (Žerminal)</p>	<p>♦ ne pas arriver à tromper qqn aussi facilement ♦ poludjeti, izgubiti razum, praviti ludosti, vladati se poput luđaka, nenormalno se ponašati</p>
<p>Mieux vaut tenir que courir <i>-Ma fortune! Répéta Mathieu. Hum! Hum! Patron; avec vous, mieux vaut tenir que courir.</i> Planelles G. (Les 1001 expressions préférées des Français)</p>	<p>Bolje vrabac u ruci, nego golub na grani <i>Ipak sam odlučila, bolje vrabac u ruci, nego golub na grani.</i></p>	<p>♦ une chose obtenue vaut mieux que des choses attendues ou promises ♦ bolje imati nešto sigurno nego nešto obećano</p>
<p>Ça (+ pronom) fait une belle jambe <i>Tu sais que ton ancien petit-ami vient de se marier?- ça me fait une belle jambe.</i></p>	<p>Objesiti mačku o rep <i>Ako si mislila od mene prepisati na ispitu, to možeš objesiti mačku o rep.</i></p>	<p>♦ cela (pronom) est complètement égal ♦ nešto što se neće desiti</p>
<p>Filer (partir) à l' anglaise <i>Personne ne me regarde, je dois filer à l' anglaise.</i></p>	<p>Ispariti se <i>Niko me ne gleda, trebala bih se ispariti.</i></p>	<p>♦ partir sans se faire remarquer ♦ napustiti</p>
<p>Il n' y a pas un chat <i>Cette maison est abandonnée, il n' y a pas un chat.</i></p>	<p>Nema žive duše <i>Poslije ponoći na ulici nije bilo žive duše.</i></p>	<p>♦ il n' y a absolument personne ♦ nigdje nikoga</p>
<p>Y perdre son latin <i>Les grévistes et le gouvernement ont trouvé un accord mais la grève continue demain! J' y perd mon latin.</i> (Chollet I: Les expressions idiomatiques)</p>	<p>Ostati bez riječi <i>Toliko je glasno pričao da su svi prisutni u sali ostali bez riječi.</i></p>	<p>♦ ne plus rien comprendre à quelque chose ♦ ne razumijeti nešto</p>

<p>Mettre du beurre dans les épinards <i>Le professeur donne des cours particuliers après ses classes. Ça met du beurre dans les épinard.</i> (Chollet I: Les expressions idiomatiques)</p>	<p>Upala kašika u med <i>Vedad je oženio bogatu djevojku, izgleda da mu je upala kašika u med.</i></p>	<p>◆ 1. améliorer les conditions ordinaires d' existence 2. gagner un peu plus d' argent ◆ 1. obogatiti se 2. poboljšati životnu egzistenciju</p>
<p>Passer un savon a quelqu' un <i>Diane n' a pas prévenu qu' elle serait absente. Son chef va lui passer un savon!</i></p>	<p>Očitati bukvicu nekome / Izribati nekoga <i>Nakon ove gluposti koju je počinila, morat ću joj očitati bukvicu.</i></p>	<p>◆ disputer fortement quelqu' un ◆ prekoriti nekoga, izgrditi nekoga, uputiti zamjerke (prijekore) nekome, održati lekciju nekome</p>
<p>Avoir un boeuf sur la langue <i>Qu' est-ce que tu as? Réponds! Tu as un boeuf sur la langue?</i></p>	<p>Kao da je / kome/ maca pojela jezik <i>Nakon svega, kao da joj je maca pojela jezik, ustala je i otišla.</i></p>	<p>◆ garder le silence ◆ koji namjerno ne govori</p>
<p>Se démener comme un beau diable <i>L' avocat s' est démené comme un beau diable mais son client a été condamné.</i> (Chollet I: Les expressions idiomatiques)</p>	<p>Prevrnuti (pokrenuti) nebo i zemlju <i>... oni su se preko noći našli (. . .) u sustavu nove države koja im nije obećavala ništa dobro. Mnogi od njih bili su spremni PREVRNUTI NEBO I ZEMLJU u borbi protiv takve države.</i> (Menac A. Hrvatski frazeološki rječnik)</p>	<p>◆ avec beaucoup d' énergie ◆ poduzeti (pokušati) sve da bi se nešto postiglo, s velikom upornošću pokušavati postići nešto</p>
<p>Décrocher la lune <i>Pour séduire Alain, Jeanne décrocherait la lune.</i></p>	<p>Skinuti / skidati zvijezde s neba <i>Semir je toliko bio zaljubljen u Adisu, da je bio spreman skinuti joj zvijezde sa neba.</i></p>	<p>◆ réaliser ce qui paraît impossible ◆ biti spreman učiniti i nemoguće za nečiju ljubav</p>
<p>Être bavard comme une pie <i>Ma copine m' a parlé pendant deux heures, elle est bavarde comme une pie.</i></p>	<p>Progutati gramofonsku ploču <i>Glava me boli od njegove priče, kao da je progutao gramofonsku ploču.</i></p>	<p>◆ parler sans cesse ◆ jako pričljiv, nametljiv</p>

<p>Aller jusqu'au bout <i>Quand nous formerons le gouvernement, nous irons jusqu'au bout et nous ferons les choses comme il faut.</i></p>	<p>Tjerati mak na konac <i>Toliko je tvrdoglav, da će radije tjerati mak na konac nego po cijeni da izgubi svoj život.</i></p>	<p>♦ approfondir une question, mener à bonne fin ♦ biti krajnje nepopustljiv, tvrdoglavo braniti svoj stav, ići do kraja</p>
<p>Il ne ferait pas de mal à une mouche <i>Il était très honnête, j'ai toujours pensé qu'il ne ferait pas de mal à une mouche. Qu'est-ce qui lui a pris de tuer cette femme?</i></p>	<p>Ne bi ni mrava zgazio <i>Selim je divan čovjek, ne bi ni mrava zgazio, uvijek pomaže drugima i svi ga hvale.</i></p>	<p>♦ être sans violence, être gentil, incapable de faire du mal ♦ nikome ne bi naškodilo, nikome ne bi učinio nikakvo zlo, posve je bezopasan</p>
<p>Ne pas être dans son assiette <i>Je n' ai pas bien dormi hier soir. Aujourd'hui je ne suis pas dans mon assiette.</i></p>	<p>Nakrivo nasaden <i>- Oprosti te - rekao sam - ovih sam dana malo nakrivo nasaden.</i></p>	<p>♦ ne pas être dans son état normal (physique ou moral) ♦ mrzovoljan, neraspoložen, loše raspoložen</p>
<p>Voir trente six chandelles <i>J'allais ouvrir la portière arrière et j'ai vu trente-six chandelles.</i></p>	<p>Vidjeti sve zvijezde <i>Požurio je da pređe ulicu ali nije obratio pažnju na saobraćajni znak, vidio je sve zvijezde.</i></p>	<p>♦ être étourdi, soit à la suite d'un choc physique, soit à l'annonce d'une nouvelle bouleversante ♦ osjetiti jaku bol, najčešće od udarca ili od loših vijesti</p>
<p>Aller plus vite que la musique <i>-Depuis trois mois nous sommes ensemble, un jour nous nous marrirons... -N' allons pas plus vite que la musique!</i></p>	<p>Trčati pred rudo <i>Sabina je uvijek bila strpljiva, čekala je svoj momenat, nikada nije trčala pred rudo.</i></p>	<p>♦ aller trop vite, agir trop rapidement (souvent utilisé à la négative) ♦ nepotrebno ubrzavati (požurivati) stvari, prije vremena se umiješati u nešto</p>
<p>Mettre à feu et à sang <i>L' ennemi avait promis de mettre la ville à feu et à sang si les habitants ne se rendaient pas. (Chollet I: Les expressions idiomatiques)</i></p>	<p>Sravniti sa zemljom <i>General je bio odlučan, ukoliko se neprijatelj ne preda cijeli grad će sravniti sa zemljom.</i></p>	<p>♦ détruire et tuer ♦ razoriti, uništiti do temelja</p>
<p>Un oeil au beurre noir <i>Yves s' est battu, maintenant il a un oeil au beurre noir.</i></p>	<p>Šljiva na oku <i>Borio se do posljednjeg daha, ipak je zadobio šljivu na oku.</i></p>	<p>♦ oeil entouré de bleu ou de noir à la suite d' un coup ♦ modrica na oku</p>

<p>Pour les beaux yeux de (quelqu' un) <i>Croit-elle que je la logerai chez moi pour ses beaux yeux ?</i></p>	<p>Na lijepe oči <i>Dobre smo pijateljice, ali zar stvarno misli da ću joj dati toliki novac na lijepe oči?</i></p>	<p>◆ uniquement pour faire plaisir à quelqu' un ◆ bez jamstva, iz usluge, tek tako</p>
<p>Pédaler dans la choucroute (la semoule) <i>Alain a essayé d' écrire un roman, mais il a pédalé dans la choucroute.</i></p>	<p>Tapkati na mjestu <i>Benaris je pokušao uraditi ispit iz latinskog jezika ali je tapkao na mjestu.</i></p>	<p>◆ ne rien comprendre malgré les efforts ◆ ne razvijati se, ne napredovati, ne pomaknuti se s mjesta u rješavanju nečega, stagnirati, ne nalaziti rješenje</p>
<p>Être aux cent coups <i>Il est plus de minuit et Amélie n' est pas rentrée, sa mère est aux cent coups.</i></p>	<p>Biti van sebe (u negativnom smislu) <i>Prošla je ponoć a Vedran se nije vratio kući, njegova majka je van sebe.</i></p>	<p>◆ être extrêmement inquiet ◆ osjećaj zabrinutosti</p>
<p>Grimper aux rideaux <i>J' ai gagné au loto, mon mari va grimper aux rideaux.</i></p>	<p>Biti van sebe (u pozitivnom smislu) <i>Senida je bila van sebe kada je vidjela da je u dvorištu čeka novi Audi.</i></p>	<p>◆ éprouver une joie intense ◆ osjećaj radosti</p>
<p>En avoir plein le dos <i>Je te dis tous les jours de ranger ta chambre, tu m' écoutes jamais. J' en ai plein le dos.</i></p>	<p>Puna je kapa <i>Uvijek moram da riješavam njegove probleme, ovaj put neću jer mi je puna kapa.</i></p>	<p>◆ en avoir assez, être excédé ◆ dosta je nekoga, dosadio (dojadio, dozlogrdio) je nekome neko, dosadilo je nekome nešto</p>
<p>Être sur le dos de quelqu' un <i>Adeline a décidé de quitter ses parents. Elle ne supporte plus que ses parents soient toujours sur son dos.</i></p>	<p>Biti na vratu (nekome) <i>Već mu je trideset godina, vrijeme mu je da se odseli od roditelja. Dokad im misli visjeti na vratu.</i></p>	<p>◆ gêner, importuner quelqu' un par une présence plus discrète ◆ opterećivati nekoga, biti na teret nekome, biti „dugo“ na nečijoj skrbi</p>
<p>Courir sur le haricot (à quelqu' un) <i>Ma soeur ne veut même pas ranger sa chambre et je dois faire son travail, elle commence à me courir sur le haricot.</i></p>	<p>Ići na živce <i>Selim tokom jela neprestano lupka nogom o stol, to mi stvarno ide na živce.</i></p>	<p>◆ énerver, exaspérer quelqu' un ◆ uzrujavati, živcirati, nervirati nekoga</p>

<p>Faire sortir qq' n de ses gonds <i>Rien ne fait plus sortir de ses gonds que lorsque qq' n donne une réponse insolente.</i></p>	<p>Izbaciti nekoga iz takta <i>Uvijek je upadala u riječ, ali sad me to ljuti jer me baš izbacila iz takta.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ mettre qq' n en colère ◆ uzrujati nekoga, dovesti nekoga u stanje razdraženosti, zbunjenosti, nesigurnosti
<p>Reprendre du poil de la bête <i>Carla était très malade, maintenant elle va mieux, elle reprend du poil de la bête.</i></p>	<p>Stati na noge <i>Nakon teške saobraćajne nesreće dugo je ležala, napokon je uspjela stati na noge.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ retrouver forme et énergie après une maladie ou un problème ◆ 1. povratiti energiju 2. osamostaliti se, postati neovisan
<p>Mon oeil! <i>Georges m' a dit qu'il me rendra mon vélo. Mon oeil!</i></p>	<p>Malo sutra! <i>Rekao mi je da ima kuću na moru i da je jako bogat. Malo sutra!</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ je ne vous (te) crois pas ◆ ne vjerujem, „nema šanse“
<p>Mener quelqu' un en bateau <i>Je croyais qu' il m' aimais, que j' étais la seule femme dans sa vie. Je me suis trompée, pendant des semaines il m' a mené en bateau.</i></p>	<p>Vozati nekoga <i>Ovo prelazi sve granice brezobrazluka. Mislila sam da je pošten a on me vozao mjesecima.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ tromper ◆ prevariti
<p>Faire marcher (Mener) quelqu' un à la baguette <i>Jean croit tout diriger chez lui, mais en fait c' est sa femme qui lui fait marcher à la baguette.</i></p>	<p>Smotati nekoga oko malog prsta <i>Vedrana je toliko zaljubljena u Damira da ne vidi da je on mota oko malog prsta.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ conduire avec autorité ◆ lukavo obmanjivati nekoga, imati vlast nad nekim, imati jak uticaj na nekoga
<p>Tenir comme à la prunelle de ses yeux <i>Fait attention à cette vase, j' y tiens comme à la prunelle de mes yeux.</i></p>	<p>Čuvati kao malo vode na dlanu <i>Ne razumijem zašto se tako loše ponaša prema meni čuvam ga kao malo vode na dlanu.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ tenir énormément à quelque chose ◆ postupati s nekim, s čim nježno (brižno, s ljubavlju), čuvati (maziti, tetošiti) nekoga
<p>Le jeu n' en vaut pas la chandelle <i>Changer du travail pour un salaire un tout petit peu plus élevé? Non merci, le jeu n' en vaut pas la chandelle.</i></p>	<p>Skuplja pita neg' tepsija <i>Alen misli da trebam promijeniti posao jer je plata veća, ali nakon vozarenja skuplja pita nego tepsija.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ cela n'en vaut pas la peine ◆ ne vrijedi, bespotrebno

<p>Être logé à la même enseigne <i>À cause d'une grève, aucun avion ne décolle. Nous sommes des centaines à l'aéroport, tous logés à la même enseigne, à prendre notre mal en patience.</i> (Chollet I: Les expressions idiomatiques)</p>	<p>Kuhati se u istom loncu <i>Rat je počeo, nismo uspjeli da pređemo preko granice, sad ćemo se svi kuhati u istom loncu.</i></p>	<p>♦ être dans la même situation, partager les mêmes difficultés ♦ zajedno podnositi (trpjeti) iste neugodnosti, biti u jednako teškoj situaciji s nekim</p>
<p>Avoir des fourmis dans les jambes / dans les pieds <i>Luc est venu en visite chez sa grand-mère, il voullait sortir est aller jouer dans le jardin. Il a des fourmis dans les jambes.</i></p>	<p>Imati crve u stražnjici <i>Majka mu je rekla da večera a on se želio igrati, bio je nemiran kao da ima crve u stražnjici.</i></p>	<p>♦ éprouver une sensation de picotement dans les jambes, avoir envie de bouger, de partir ♦ biti nemiran, vrpolti se, meškoltiti se, ne moći se zadržati na jednom mjestu</p>
<p>Il ne vaut pas la corde pour le pendre <i>Ne perd pas ton temps avec lui, c'est un imbécil. Il ne vaut pas la corde pour le pendre.</i></p>	<p>Ne vrijedi ni prebijene pare ili ne vrijedi ni pet para <i>Ne razumijem zašto se s njim druži, stalno ga hapsi policija, ne vrijedi ni prebijene pare.</i></p>	<p>♦ ne pas valoire ♦ ništa (uopšte) ne vrijedi, potpuno je bezvrijedan</p>
<p>Être haut comme trois pommes <i>Cette fille est haute comme trois pommes mais elle parle comme un adulte.</i></p>	<p>Metar i žilet <i>Neprestano se žali da je bole noge a stalno nosi štikle, nije ni čudo kad je metar i žilet.</i></p>	<p>♦ être très petit ♦ biti malog rasta</p>
<p>De fil en aiguille <i>Puis, de fil en aiguille, il a comencé de parler de différents sujets.</i></p>	<p>Malo-pomalo <i>Bio je uznemiren, nije mogao spavati, malo-pomalo utonuo je u duboki san.</i></p>	<p>♦ petit à petit, insensiblement, en passant progressivement d'une chose à une autre ♦ polagano, postupno</p>
<p>À huis clos <i>Une réunion à eu lieu à huis clos, où les portes sont fermées, et donc où personne d'autre ne pouvait entrer.</i></p>	<p>Iza zatvorenih vrata <i>Direktor je pozvao u svoj ured nekolicinu radnika. Sastanak se održao iza zatvorenih vrata.</i></p>	<p>♦ toute porte fermés, en petite comité, en secret ♦ taján, skriven od javnosti</p>

<p>Coûter les yeux de la tête <i>Marie, tu as acheté la bague qu' on a vue hier? – Non, elle coûte les yeux de la tête.</i></p>	<p>Skupo kao suho zlato <i>Ove cipele u izlogu su lijepo ali su skupe kao suho zlato.</i></p>	<p>♦ coûter extrêmement cher ♦ jako skupo</p>
<p>En un clin d' oeil <i>Il s' est mis à crier, en un clin d' oeil la chambre était vide.</i></p>	<p>U tili čas <i>Kiša je padala, odjednom poče grad padati, u tili čas ulica je bila prazna.</i></p>	<p>♦ en un instant, très vite ♦ vrlo brzo</p>
<p>Du cousu – main <i>Nous allons passer cet examen, c' est du cousu – main.</i></p>	<p>Mačji kašalj <i>Mislila sam da će ispit biti težak a ispostavilo se da je bio mačji kašalj.</i></p>	<p>♦ quelque chose qui est très facile, qu' on est sûr de réussir ♦ mala (neozbiljna) stvar, sitnica, nešto zanemarivo</p>
<p>Faire la sourde oreille <i>Jean est vraiment têtu, je lui dit d' arranger sa chambre mais il fait la sourde oreille.</i></p>	<p>Praviti se lud <i>Stalno mu govorim da pospremi sobu ali on se i dalje pravi lud.</i></p>	<p>♦ refuser d' entendre ♦ ne slušati</p>
<p>Pour rien au monde <i>Il croit que je vais lui donner d' argent, pour rien au monde.</i></p>	<p>Ni za živu glavu <i>Ana je mislila da ću joj posuditi auto iako je loš vozač, ni za živu glavu neće dobiti ključeve.</i></p>	<p>♦ à aucun prix ♦ nipošto, nema šanse</p>
<p>Prendre (Faire) quelque chose à la légère <i>François a perdu son travail, mais il prend ça à la légère.</i></p>	<p>Uzimati nešto zdravo za gotovo <i>Nedim je uvijek volio da se šali, ponekad pretjera u šalama. Ne treba uvijek uzimati zdravo za gotovo ono što kaže.</i></p>	<p>♦ ne pas donner assez d' importance à quelque chose ♦ lakovjerno prihvatiti nešto, biti lakovjeran u nečemu</p>
<p>À la page <i>Patricia suit la mode, ses vêtements sont super, elle est vraiment à la page.</i></p>	<p>U trendu <i>Ne moraš pričati sa mojom bakom o modi, nije baš u trendu.</i></p>	<p>♦ à la mode, au courant des nouveautés ♦ opće prihvaćen, moderan, savremen</p>
<p>Rendre à quelqu' un la monnaie de sa pièce <i>Jacques m' a critiqué devant mes parents, je lui rendrai la monnaie de sa pièce.</i></p>	<p>Vratiti milo za drago <i>Povjerala sam se najboljoj prijateljici a ona me izdala, vratiti ću joj milo za drago.</i></p>	<p>♦ se venger de quelqu' un ♦ uzvratiti jednako oštrim (ružnim) postupkom (riječima), osvetiti se</p>

<p>Une (La) tête de Turc <i>Damien a l' impression d' être la tête de Turc devant ses camarades.</i></p>	<p>Žrtveno jagnje <i>Borio se za pravdu i na kraju je ispao žrtveno jagnje sistema.</i></p>	<p>♦ celui qui est puni ou accusé à la place des autres ♦ čovjek koji mora ispaštati umjesto drugih, žrtva</p>
<p>Envoyer quelqu' un promener <i>La vieille dame a envoyé promener le mendiant qui lui demandait un euro.</i></p>	<p>Poslati do đavola <i>Šef se naljutio na svoje radnike, ukoliko ne budu radili bolje sve će ih poslati do đavola.</i></p>	<p>♦ réprimander quelqu' un brusquement pour qu' il parte ♦ otjerati psovkom, riješiti se nekoga na ružan način</p>
<p>Faire (Bâtir) des châteaux en Espagne <i>Thierry est le chauffeur de taxi. Avec l' argent qu' il gagne, il veut acheter une maison à Paris. Il bâtit des châteaux en Espagne.</i></p>	<p>Graditi kule u oblacima <i>Volio sam tu ženu, zanio sam se njenom ljepotom, gradio sam kule u oblacima, a ona je ipak odlučila da me napusti i uništi moju sreću.</i></p>	<p>♦ penser, imaginer des projets chimériques ♦ zanositi se nečim neostvarivim (nerealnim), zavaravati se neostvarivim planovima, imati neopravdane iluzije</p>
<p>Promettre monts et merveilles <i>Monsieur Legrand avait promis monts et merveilles à sa fiancée s' ils se marient, mais après deux semaines, elle voulait revenir chez ses parents.</i></p>	<p>Obećavati brda i doline <i>Gradonačelnik je prije izbora obećavao i brda i doline, nakon njegove pobjede situacija je posve drugačija.</i></p>	<p>♦ faire des promesses fabuleuses ♦ obećati nekome ono što se ne može ispuniti, dati neostvariva obećanja, pretjerati s obećanjima</p>
<p>Trou perdu <i>Je ne veux plus vivre à la campagne, si tu ne viens pas avec moi en ville tu restes tout seul dans un trou perdu.</i></p>	<p>Bogu iza leđa <i>Kada smo se upoznali rekao mi je da je iz obližnjeg sela. Ispostavilo se da mu je rodni kraj bogu iza nogu.</i></p>	<p>♦ lieu isolé ♦ vrlo daleko, u zabačenom kraju, na kraju svijeta</p>
<p>Appeler un chat un chat <i>Je vais te dire franchement et appeler un chat un chat: tu es vraiment nul.</i></p>	<p>Reći bobu bob, a popu pop <i>Ako uspijem reći bobu bob, a popu pop, prije ćemo se izvući iz ove teške situacije.</i></p>	<p>♦ parler très directement et très franchement ♦ otvoreno reći, govoriti, reći istinu bez okolišanja, nazvati stvari pravim imenima</p>
<p>Comme le jour et la nuit <i>Vous deux êtes comme le jour et la nuit, une sage et l' autre très active.</i></p>	<p>Kao bog i šeširdžija <i>U cijelom su gradu znali da su Alen i Tarik kao bog i šeširdžija, jedan miran a drugi buntovan.</i></p>	<p>♦ se dit de deux choses u de deux personnes très différentes ♦ neusporedivi, sasvim različiti, posve drugačiji</p>

<p>Ne pas pouvoir voir qqn en peinture <i>Louis est trop égoïste, je ne peux pas le voir en peinture.</i></p>	<p>Nemoći smisliti nekoga <i>Uvijek se petljala u tuđe stvari i zagorčavala život kome god je mogla, stvarno je ne mogu smisliti.</i></p>	<p>♦ ne pas pouvoir supporter qqn ♦ ne podnositi neku osobu</p>
<p>Faire quelque chose pour des prunes <i>Tu as oublié de téléphoner à Chantal qui t' a attendu deux heures dans le froid pour les prunes.</i></p>	<p>Džaba nešto raditi <i>Zašto nisi nazvao Elmu, koja te dva sata džaba čekala na kiši.</i></p>	<p>♦ faire quelque chose sans avoir de résultats ou de reconnaissance en retour ♦ uzaludno nešto raditi</p>
<p>Passer l' arme à gauche <i>Je vais à l' enterrement de mon oncle qui a passer l' arme à gauche il y a deux jours.</i></p>	<p>Riknuti (žarg.) <i>Idem ujni na sahranu koja je riknula prije par dana.</i></p>	<p>♦ mourir ♦ umrijeti</p>
<p>Poser un lapin à quelqu' un <i>Sylvie avait un rendez-vous au restaurant avec John qui lui a posé un lapin.</i></p>	<p>Izraditi nekoga za sastanak <i>Adis je čekao Belmu na njihovom tajnom mjestu, ali ona ga je izradila.</i></p>	<p>♦ ne pas aller à un rendez-vous et faire attendre quelqu' un ♦ pustiti nekoga da čeka za sastanak</p>
<p>Occupe-toi de tes oignons! on peut dire aussi: Ce ne sont pas mes oignons <i>Ne me raconte pas ta vie privée, ce ne sont pas mes oignons.</i></p>	<p>Šta te briga! <i>Stalno se petljaš u moj život, šta te briga s kim izlazim noću!</i></p>	<p>♦ occupe-toi de tes affaires, ce ne sont pas mes affaires ♦ brini se o svojim stvarima</p>
<p>Cracher dans la soupe <i>Sa mère lui a offert de payer ses études, Cindy crache dans la soupe, elle trouve que ce n' est pas assez d' argent.</i></p>	<p>Biti nezahvalan <i>Dejanu sam dala ključeve od auta a sad traži da mu posudim i novac, stvarno je nezahvalan.</i></p>	<p>♦ refuser, mépriser une bonne chose ♦ odbijati nešto, mrziti nešto što je korisno ili dobro</p>
<p>Faire table rase de quelque chose <i>Marc a complètement changé sa vie, il a décidé de faire table rase de son passé.</i></p>	<p>Početi ispočetka <i>Selima je napustila žena, odvela mu djecu. Odao se alkoholu, mislim da je vrijeme da se pomiri sa sudbinom i počne život ispočetka.</i></p>	<p>♦ 1. se débarrasser de 2. oublier quelque chose ♦ 1. zaboraviti nešto 2. riješiti se nečega</p>

<p>Vendre la mèche <i>Les criminels ont organisé une livraison, mais la police est arrivé. Quelqu' un avait vendu la mèche.</i></p>	<p>Provaliti nešto (žarg.) <i>Ostavila sam je samu u dnevnom boravku, ali sam je provalila jer je htjela ukrasti moju najdražu knjigu.</i></p>	<p>♦ révéler tout ou une partie d' un secret ♦ otkriti neku tajnu</p>
<p>Ménager la chèvre et le chou <i>Je crois qu'il faut arrêter de ménager la chèvre et le chou. Ces gens n'ont aucun respect pour toi, ni pour leur fils, il faut leur poser des limites bien claires.</i></p>	<p>I vuk sit i koze na broju <i>Tako vozači uvijek znaju gdje se trebaju paziti, a policija zna da će na tim dionicama ceste biti reda. U nas bi se to reklo: VUK SIT I KOZE NA BROJU.</i> (Menac A. Hrvatski frazeološki rječnik)</p>	<p>♦ éviter de prendre parti de manière à ne mécontenter personne ♦ 1. loše volje, mrzovoljan, neraspoložen 2. nastojati zadovoljiti sve, svima je po volji</p>
<p>Tomber dans les pommes <i>Une femme est tombée dans les pommes dans le métro, il a fallu appeler les pompiers.</i></p>	<p>Obaljestiti se (žarg.) <i>Neka žena se obaljestila u autobusu, morali smo pozvati hitnu pomoć.</i></p>	<p>♦ perdre connaissance, s'évanouir. ♦ pasti u nesvijest</p>
<p>Être de mauvaise foi <i>Si ma copine n'a pas la même opinion que moi, je ne peux pas dire qu' elle est de mauvaise foi.</i></p>	<p>Biti krivo/ nakrivo nasaden <i>-Nismo se svađali. Zašto ne bi došao? -Ali ti nije drago. -Nakrivo si nasaden danas.</i> (Selimović M. Tvrđava)</p>	<p>♦ déloyal ♦ mrzovoljan, neraspoložen, loše raspoložen</p>
<p>Coincer quelqu' un <i>Cet homme était vraiment dangereux, mais la police a réussi de le coincer.</i></p>	<p>Stjerati nekoga u čošak <i>Taj čovjek je bio izrazito opasan, policija je uspjela da ga stjera u čošak.</i></p>	<p>♦ bloquer, serrer ♦ pritisnuti nekoga</p>
<p>Piétiner <i>Tout le monde espérait que le crime sera résolu, mais la police piétinait tout le temps.</i></p>	<p>Tapkati na mjestu <i>Svi su se ponadali da će zločin biti riješen, ali policija je samo tapkala na mjestu.</i></p>	<p>♦ stagner, malmener, s'agiter sur place, ne faire aucun progrès ♦ ne razvijati se, ne napredovati, ne pomaknuti se s mjesta u rješavanju čega, stagnirati, ne nalaziti rješenje</p>
<p>Pour les beaux yeux de qui <i>Ella a essayé de faire plaisir à sa belle-mère qui l' avait humilié tout le temps. Et tout cela pour les beaux yeux de qui?</i></p>	<p>Za čije babe zdravlje <i>Stalno se trudila da udovolji svekri koja je toliko ponižavala. Za čije babe zdravlje?</i></p>	<p>♦ pourquoi, il n' y pas de raison ♦ zašto, zbog čega, radi čega, kad nema pravog razloga</p>

7.4. Nulta ekvivalencija

Nulta ekvivalencija znači da jeziku izvornika ne odgovara ni jedno značenje u jeziku primaoca.

U pogledu nulte ekvivalencije Matešić Josip smatra da postoji:²⁶

a) referencijalna nulta ekvivalencija - znači nepostojanje designata i njemu odgovarajućeg ekvivalenta u sistemu traženog jezika, npr. "la baguette, le pogne" i "džezva" (turc);

b) signifikativna nulta ekvivalencija - znači nepostojanje odgovarajućeg kodificiranog designata u traženom jeziku, iako odgovarajući dénotât postoji u objektivnoj sredini govornika traženog jezika, npr. "mezetiti" = jesti mezu (jelo koje se jede uz rakiju);

c) stilističko - pragmatična ekvivalencija - znači nepostojanje odgovarajućih normi s istim stilističko-pragmatičnim oznakama u traženom jeziku; kao primjer mogu poslužiti emocionalno-pragmativno obojeni turcizmi, razlog tome valja tražiti u različitim socijalnim, teritorijalnim i drugim faktorima društva.

Idiomatski izrazi koje svaki jezik posjeduje čine kulturne osobenosti. To bi se moglo povezati sa jedinstvenom historijom neke regije, načinom razmišljanja koji je jedinstven određenoj zajednici, zatim tradicije, kulturni običaji itd. Vrlo je interesantno analizirati izraze koji nemaju ekvivalent u stranom ili maternjem jeziku, upravo nam te analize pokazuju drugačiju percepciju svijeta u odnosu na onu na koju smo navikli.

U izrazu « donner sa langue au chat » doslovno značenje ne može pomoći kako bi se našlo preneseno značenje. Izraz se razvio tokom vremena, primarni smisao se izgubio ali figurativni smisao je ostao, što bi značilo da nismo u mogućnosti da pronađemo rješenje. Kako bi se shvatio izraz potrebno je objasniti etimologiju izraza. Nekada se govorilo « jeter sa langue au chien », ovaj izraz se može pronaći u *Dictionnaire de l'Académie française* (1835). Izraz je izgubio vrijednost jer u to vrijeme, psima se « jetait » (bacao) ostatak hrane. Izraz je značio: „Ne željeti tražiti odgovor na neko pitanje“ ili „predati se“. Malo pomalo, izraz je prešao u « donner sa langue au chat », u XIX stoljeću. U tom vremenu mačku su smatrali kao čuvar tajni. Ovaj izraz teško da ima ekvivalent u bosanskom jeziku što otežava pamćenje takvog izraza.

Primjer:

- *Tu ne devineras jamais qui ce qui s' est passé!*

- *Tu t' es marié?*

- *Non*

- *Tu t' es fiancé?*

- *Non*

-*Alors, je donne ma langue au chat.*

²⁶ O ulozi leksika pri učenju stranog jezika djece, 1987 *O ulozi leksika pri učenju stranog jezika djece jugoslavenskih radnika u dijaspori*, Slavica Lundensia [online] Dostupno na: <http://journals.lub.lu.se/index.php/sl/article/download/10056/8489> [pristupljeno 26. 03. 2019]

- *Nikad nećeš pogoditi šta se desilo!*
- *Oženio si se?*
- *Ne*
- *Zaručio si se?*
- *Ne*
- *Onda, predajem se.*

7.4.1. Francuski izrazi koji nemaju ekvivalent u bosanskom jeziku

Ukoliko francuski izrazi nemaju ekvivalent u bosanskom jeziku onda se koristi približan prevod ili se izraz prevodi značenjem idiomatskog izraza.

S obzirom da postoji veliki broj idiomatskih izraza koji imaju ekvivalent u jezik-cilju, ovdje je ponuđen znatno manji broj izraza.

Primjeri izraza u sljedećoj tabeli su napisani na francuskom jeziku i dato je značenje, dok su primjeri na bosanskom naknadno objašnjeni.

Prikaz tabele sa francuskim izrazima koji nemaju ekvivalent u bosanskom jeziku i njihovo značenje

Izrazi na francuskom jeziku sa primjerom	Izrazi na bosanskom jeziku sa primjerom	Signification / Značenje
Revenir à ses moutons <i>Après cette histoire de mon enfance, revenons à nos moutons</i>	—	♦ revenir à son sujet, reprendre le fil
Une peau de vache <i>Francine n' a pas prévenu le chef que je serai en retard, elle l' a fait exprès j' en suis sûr, quelle peau de vache!</i>	—	♦ une personne méchante
En rang d'oignon <i>Le jour des soldes, des centaines de gens attendent en rang d' oignon devant le magasin.</i>	—	♦ sur une seule ligne, être bêtement les uns derrière les autres

<p>Avoir la main verte <i>Élisa a toujours aimé la campagne, les fleurs, les plantes vertes. D' ailleurs, comme disent les jardiniers, elle a la main verte.</i></p>	—	♦ savoir entretenir les plantes.
<p>Entre chien et loup <i>Un an a passé et nos trois amis se retrouvent coincés entre chien et loup dans un lieu appelé Cité du Crépuscule.</i> (Reverso dictionnaire)</p>	—	♦ à la tombée du jour
<p>Un nuage du lait <i>Je veux bien un café avec un nuage du lait.</i></p>	—	♦ un petit peu de lait
<p>Faire un pied de nez <i>Jean a été puni car il a fait un pied de nez à la maîtresse qui lui disait de se taire.</i></p>	—	♦ un geste indique la dérision envers quelqu' un (la pouce sur le nez et les quatres autres doigts écartés et en mouvements)
<p>Faire son beurre <i>Il a investi assez tôt dans l' immobilier. Je peux dire qu' il a fait son beurre.</i></p>	—	♦ faire du profit, gagner beaucoup d' argent
<p>Faire la manche <i>Les mendiants se trouvent souvent dans le parc pour faire la manche.</i></p>	—	♦ mendier

Izraz **Revenir à ses moutons** može se prevesti na bosanski jezik „ vratiti se na glavnu temu“. Primjer: *Après cette histoire de mon enfance, revenons à nos moutons.* Prevod: *Nakon te priče o mom djetinjstvu, vratimo se na glavnu temu.*

Izraz **Une peau de vache** kao npr. *Francine n' a pas prévenu le chef que je serai en retard, elle l' a fait exprès j' en suis sûr, quelle peau de vache!* može se prevesti na bosanski jezik:

Francine nije javila šefu da ću zakasniti, to je učinia namjerno, sigurna sam u to, kako je samo zlobna.

Izraz **En rang d'oignon** je teško naći sinonim u bosanskom jeziku, jer se odnosi na „blesavo, glupavo itd“ čekanje u nekom redu. U primjeru: *Le jour des soldes, des centaines de gens attendent en rang d'oignon devant le magasin.* “ Može se prevesti: *Na dan rasprodaje, stotine ljudi je glupavo čekalo ispred radnje.*

Izraz **Avoir la main verte** odnosi se na osobe koje znaju uzgajati biljke. Ovaj izraz datira iz druge polovine XX stoljeća. Ponekad se mogu naći idiomatski izrazi poput: „Avoir les doigts verts“ i „Avoir les pouces verts“ Primjer: *Élisa a toujours aimé la campagne, les fleurs, les plantes vertes. D' ailleurs, comme disent les jardiniers, elle a la main verte.* Može se prevesti: *Elisa je uvijek voljela selo, cvijeće, zelene biljke. Uostalom, kao što kažu vrtlari, ide joj od ruke.*

Izraz **Entre chien et loup** u francuskom jeziku datira iz XVIII stoljeća. Označava period kada se završava dan, odnosi se na sumrak i na zoru, kada je vidljivost takva da se ne može primjetiti da li se negdje nalazi vuk ili pas. Pas simbolizira dan, dok vuk simbolizira noć i samim tim predstavlja opasnost. Izraz „Entre chien et loup“ mogao bi se prevesti na više načina. Na primjer: *Un an a passé et nos trois amis se retrouvent coincés entre chien et loup dans un lieu appelé Cité du Crépuscule.* (Reverso dictionnaire). Prevod na bosanski jezik: *Godina je prošla i naša tri prijatelja su se našla između dana i noći u mjestu zvanom Grad Sumraka.*

Sljedeći primjer: *Le 25 avril, entre chien et loup, se préparait l'arrestation nocturne de certaines d'Arméniens: journalistes, artistes, intellectuels, juristes, membres des professions libérales, gens d'affaires, membres du clergé furent emmenés et fusillés.* (Reverso dictionnaire). Prevod na bosanski jezik: *25 aprila, u sumrak, pripremalo se noćno uhićenje stotinjak Jermena: novinara, umjetnika, intelektualaca, pravnika, članova liberalnih profesija, poslovnih ljudi, članova crkve koji su odvedeni i streljani.*

Izraz **Un nuage du lait** u rečenici: *Je veux bien un café avec un nuage du lait.* Prevod: *Želim kafu sa samo malo mlijeka.*

Izraz **Faire un pied de nez** koristi se često u francuskom jeziku posebno među mladom populacijom. Gesta koja označava ruganje, stavi se palac na nos a ostali prsti se razmaknu i sa njima se maše. Rečenica: *Jean a été puni car il a fait un pied de nez à la maîtresse qui lui disait de se taire.* Prevod na bosanski jezik: *Učiteljica je kaznila Jeana jer joj se rugao zato što mu je rekla da šuti.*

Izraz **Faire son beurre** koristi se često u francuskom jeziku jer su francuzi veliki potrošači putera i pripada bogatoj kulinarskoj tradiciji. Rečenica: *Il a investi assez tôt dans l'immobilier. Je peux dire qu' il a fait son beurre.* Prevod: *Dosta rano je uložio u nekretnine. Mogu reći da se dosta obogatio.*

Izraz *Faire la manche* znači: prositi. Rečenica: *Les mendiants se trouvent souvent dans le parc pour faire la manche*. Prevod: *Prosijaci se nalaze često u parku kako bi prosili*.

7.4.2. Bosanski izrazi koji nemaju ekvivalent u francuskom jeziku

Primjeri izraza u sljedećoj tabeli su napisani na bosanskom jeziku i dato je značenje, dok su primjeri na francuskom naknadno objašnjeni.

Prikaz tabele sa bosanskim izrazima koji nemaju ekvivalent u francuskom jeziku i njihovo značenje

Izrazi na francuskom jeziku sa primjerom	Izrazi na bosanskom jeziku sa primjerom	Signification / Značenje
—	Kao Bajro u matere <i>Ustao sam jutros i sjedim kao Bajro u matere. Ne vraća mi se u krevet, a i ne počinje mi se ništa.</i> (Mahmutović A Kao frazeološki rječnik)	♦ usamljen
—	Voljeti nekoga kao Bajro mater <i>Nikada nije bio sretan kada dolazi tetka. Volio je kao Bajro mater.</i>	♦ jako mrziti nekoga
—	Lupati kao ludi Mujo u bubanj <i>Iz mene je govorila srdžba a ne razlog ni pamet, pa sam lupao kao ludi Mujo u bubanj.</i> (Selimović M. Tvrđava)	♦ govoriti besmislice
—	Jasno kao pekmez <i>-Jesi li razumjela o čemu ti govorim?</i> <i>-Naravno, jasno mi je kao pekmez.</i>	♦ sasvim jasno

—	<p>Klonuti duhom <i>Čak i ako je život ponekad težak, ne smijemo klonuti duhom.</i></p>	♦ obeshrabriti se, snužđiti se
—	<p>Pamet u glavu <i>Znao sam to, odavno sam slušao, u radnji, na ulici, u čaršiji: pamet u glavu! Kao posljednji zakon, ako najsigurnija zaštita pred bezbrojnim opasnostima.</i> (Selimović M. Tvrđava)</p>	♦ opameti se (opametimo se, opametite se), dosta je bilo ludovanja, zabave
—	<p>Tjerati šegu <i>Mislio sam da tjera šegu sa mnom, ili izmišlja, da bi se pohvalio svojim nepostojećim vezama.</i> (Selimović M. Tvrđava)</p>	♦ rugati se nekome
—	<p>I mirna Bosna! <i>Dobro, dobro! – javi se i gazda Kejo. – Ti njega pusti...i mirna Bosna; Sve će se zaboraviti...pa i konj!</i> (Čolaković E. Ali-paša, str. 296)</p>	♦ i sve u redu, tu prestaje svaka diskusija, stvar je završena
—	<p>Iz čista mira <i>Bio je divan čovjek i jednog dana je ubio vlastitu ženu iz čista mira.</i></p>	♦ bez razloga, bez pravoga povoda, samo tako, ni iz čega, odjednom, iznenada
—	<p>Kud svi Turci tu i mali Mujo <i>Štrajk je počeo, narod se okupio. Senad nije znao ni zbog čega je štrajk, kud svi Turci tu i mali Mujo.</i></p>	♦ slijediti nekoga, nemati vlastito mišljenje

Izraz **Kao Bajro u matere** znači „potpuno sam“. Rečenica *Ustao sam jutros i sjedim kao Bajro u matere. Ne vraća mi se u krevet, a i ne počinje mi se ništa.* (Mahmutović A. Kao frazeološki rječnik). Prevod: *Je me suis réveillé ce matin tout à fait seul. Je n' ai pas envi d' aller au lit ou de commencer quelque chose.*

Izraz **Voljeti nekoga kao Bajro mater** ne prevodi se potpunim prevodnim ekvivalentom, mogući prevod bi bio “Ne pas pouvoir supporter qqn“ ou „Détester qqn“. Rečenica: *Nikada nije bio sretan kada dolazi tetka. Volio je kao Bajro mater.* Prevod: *Il n' étais jamais heureux lorsque sa tante arrivait. Il ne pouvait pas l' enceisser.*

Izraz **Lupati kao ludi Mujo u bubanj** nema ekvivalent u francuskom jeziku. U djelu „Tvrđava“ rečenica: *Iz mene je govorila srdžba a ne razlog ni pamet, pa sam lupao kao ludi Mujo u bubanj.*“ (Selimović M. Tvrđava). Prevod na francuski jezik: *„C' était la colère qui me faisait parler, non la raison ou la sagesse, et je disais tout ce qui me passait par la tête.“* (Selimović M. La Forteresse).

Izraz **Jasno kao pekmez** nema ekvivalent u francuskom jeziku. Može se prevesti izrazom *Clair commr le jour*, ali ovaj izraz ima svoj ekvivalent *Jasno kao dan*. Primjer:

- *Jesi li razumjela o čemu ti govorim?*
- *Naravno, jasno mi je kao pekmez.* Može se prevesti:
- *As-tu compris de quoi je te parle?*
- *Bien sûr, c' est tout à fait claire.*

Izraz **Klonuti duhom** znači obeshrabriti se. Rečenica: *Čak i ako je život ponekad težak, ne smijemo klonuti duhom.* Prevod: *Même si la vie est parfois dure, on ne doit pas se faire décourager.*

Izraz **Pamet u glavu**, odnosi se na osobu koja treba da se urazumi, da prekine sa glupostima. Rečenica: *Znao sam to, odavno sam slušao, u radnji, na ulici, u čaršiji: pamet u glavu! Kao posljednji zakon, ako najsigurnija zaštita pred bezbrojnim opasnostima.* (Selimović M. Tvrđava), prevod: *Je savais cela, je l' avais souvent entendu, dans l' officine, dans la rue, en ville, pas de bêtise! C' était comme la loi ultime, la plus sûre protection contre les dangers innombrables.* (Selimović M. La Forteresse)

Izraz **Tjerati šegu** odnosi se na ruganje, nema svoj ekvivalent u francuskom jeziku. Rečenica: *Mislilo sam da tjera šegu sa mnom, ili izmišlja, da bi se pohvalio svojim nepostojećim vezama.* (Selimović M. Tvrđava), prevod: *Je pensais qu' il se moquait de moi ou que, par vantardise, il s' inventait des relations.* (Selimović M. La Forteresse)

Izraz **I mirna Bosna**, znači da je razgovor završen, da je sve u redu, nema svoj ekvivalent u francuskom jeziku, može se prevesti: *et n' en parlant plus!* Rečenica: *-Dobro, dobro! –javi se i gazda Kojo. –Ti njega pusti...i mirna Bosna; Sve će se zaboraviti...pa i konj!* (Čolaković E.

Ali-paša, str. 296). Prevod: *-Bien, bien! –répond le patron Kojo. –Tu le laisses...et n' en parlant plus! Tout sera oublié...même le cheval!*

Izraz ***Iz čista mira***, znači bez razloga nešto učiniti. Rečenica: *Bio je divan čovjek i jednog dana je ubio vlastitu ženu iz čista mira*. Prevod: *Il était un homme gentil et un jour il a tué sa femme sans aucune raison*.

Izraz ***Kud svi Turci, tu i mali Mujo*** nema ekvivalent u francuskom jeziku. Ovaj izraz znači kad god neko ne zna šta bi uradio samo da prati ostale. Ovaj se izraz čini veoma prihvatljiv kao pogodno sredstvo da se opere sa sebe sva odgovornost.

Ljudi se često u nedostatku svog vlastitog stava ugledaju na druge i tako tražeći opravdanje za svoje postupke pravdaju se drugim ljudima: “Eto, i on je bio...i on je to radio...ili kad može on, što ne bih i ja“. Rečenica: *Štrajk je počeo, narod se okupio. Senad nije znao ni zbog čega je štrajk, kud svi Turci tu i mali Mujo*. Prevod: *La grève a commencée, les gens ont été réunis. Senad ne savait même pas la raison de la grève, il suivait les gens bêtement*.

Ovom analizom jednog broja primjera prevoda izraza sa bosanskog na francuski jezik pokazuje da idiomatski izrazi nisu neprevodivi i da se za iznalaženje idiomatskih ekvivalenata u drugom jeziku (jeziku-cilju) primjenjuju posebni prevodilački modeli i postupci.

8. Conclusion

Les expressions idiomatiques donnent de la couleur à une langue. Elles permettent de se faire des images mentales. Il est important de les aborder en contexte afin de faire découvrir quand une expression précise s'utilise, le sens qu'elle a et les images qu'elle provoque. Pour enrichir la langue, il est important de découvrir la signification socio - culturelle et historique de nombreuses expressions idiomatiques.

Les expressions idiomatiques ont une place très importante pour une langue, pour une culture, pour une civilisation et surtout pour les apprenants d' une langue étrangère.

Les locuteurs étrangers doivent, en premier lieu, comprendre que les expressions idiomatiques font partie de la langue et de la culture du pays, et qu'elles sont présentées partout dans le discours. C'est la forte présence des expressions idiomatiques dans la langue qui fait de la phraséologie une discipline nécessaire pour étudier ces unités. C'est pourquoi la phraséologie comme discipline a évolué pendant les dernières décennies.

Bien évidemment, les expressions idiomatiques sont présentes dans toutes les langues. Chaque langue est particulière, car chaque langue a son registre d'images : par exemple pour exprimer la douleur, en français on dit *voir trente-six chandelles* ce qu'en bosnien serait *vidjeti sve zvijezde*. Les deux expressions expriment la même idée, mais leurs images changent par rapport à chaque culture. Comme l'expression *grimper aux rideaux*, qui en bosnien est *biti van sebe*, ou encore *en faire tout un fromage* qui en bosnien on traduit par *praviti od muhe medvjeda*. Pour les traduire, nous ne pouvons pas traduire mot par mot, mais au niveau du sens. Les images propres de chaque langue sont propres à son génie, à sa culture et à sa façon de voir les choses. C'est pourquoi l'expression *faire son beurre* a plus de sens en France, étant donné que les Français sont de grands consommateurs de beurre, et cela fait partie d'une grande tradition culinaire, ce qu'en Bosnie ne serait pas logique. Pourtant l'expression *Kud svi Turci tu i mali Mujo* ou, *Kao Bajro u matere, I mirna Bosna*, acquiert tout son sens en bosnien. Dans la langue bosnienne il y a beaucoup de mots empruntés à la langue turque.

Comprendre une expression idiomatique, c'est reconnaître le contenu culturel.

Les expressions idiomatiques sont présentes dans tous les types de discours, elles existent dans tous les registres de la langue, et elles expriment des sentiments et tout genre de situations de la vie quotidienne. Elles véhiculent et font partie d'une ambiance culturelle, difficile à atteindre avec d'autres unités linguistiques, car elles ouvrent la possibilité d'enseigner des contenus culturels et historiques, difficiles à apprendre autrement.

Grâce aux expressions idiomatiques, comme celles qui sont construites à partir du lexique des animaux, des notions, des sensations, des émotions, des activités humaines, des thèmes divers ect., il est possible d' apprendre plus facilement le lexique de la langue française ou la langue bosnienne, si riches et dont les expressions idiomatiques sont très abondantes et constituent un moyen de communication très important dans la réalité du français et du bosnien.

Quelques difficultés qui peuvent être rencontrées sont généralement liées à la compréhension. Une expression sera certainement ambiguë pour les locuteurs non natifs qui ne l'ont jamais

rencontré auparavant. Ou encore, parce que ces expressions possèdent des structures syntaxiques particulières qui n'ont pas de correspondants équivalents dans d'autres langues. Ainsi, l'objectif de ce travail consiste de faire comprendre plus facilement les expressions idiomatiques françaises et leurs équivalents en bosnien (les ressemblances lexicales et sémantiques dans les structures idiomatiques, les ressemblances dans les domaines de la culture et de la tradition, la même symbolique des constituants principaux des expressions idiomatiques, etc.). Ce travail avait pour l'objectif d'enrichir les connaissances linguistique et culturelles des apprenants bosnophones de FLE.

9. Spisak literature

Knjige:

1. Bally Charles, *Précis de stylistique*, A. Eggimann, Genève 1905
2. Bally Charles, *Traité de stylistique française*, Librairie C. Klincksieck, Paris 1909
3. Bloomfield Leonard, *Language*, Henry Holt, New York 1933
4. Burger, Harald, *Handbuch der Phraseologie* / von H. Burger u.a. Berlin – New York : de Gruyter 1982
5. Chollet Isabelle, *Les expressions idiomatiques*, CLE International, Paris 2008
6. Fink-Arsovski Željka, *Poredbena frazeologija, pogled izvana i iznutra*, Filozofski fakultet, Zagreb 2002
7. González-Rey, *La phraséologie du français*, Presses Universitaires du Mirail, Toulouse 2002
8. Guiraud Pierre, *Les locutions françaises*, Presses universitaires de France, Paris 1973
9. Halilović Senahid, Tanović Ilijas, Šehović Amela, *Govor grada Sarajeva i razgovorni bosanski jezik*, Slavistički komitet, Sarajevo 2009
10. Hrustić Meliha, *Prevođenje u teoriji i praksi*, Institut za bosanski jezik i književnost, Tuzla 2015
11. Ivir Vladimir, *Teorija i tehnika prevođenja*, Novi Sad, 1985
12. Koller Werner, *Einführung in die Übersetzungswissenschaft*, Quelle & Meyer, Heidelberg 1979
13. Lukić Zlatko, *Bosanska sehara. Poslovice, izreke i fraze u BiH*, Šahinspašić, Sarajevo 2006
14. Michel Charolles, *La référence et les expressions référentielles en français*, Ophrys, Paris 2002
15. Mršević-Radović Dragana, *Frazeološke glagolsko-imeničke sintagme u savremenom srpskohrvatskom jeziku*. Filološki fakultet, Beograd 1987
16. Riđanović Midhat, *Jezik i njegova struktura- savremeno lingvističko osvjetljenje*, TKP Šahinpašić, Sarajevo 1998
17. Šehović Amela, Haverić Đenita, *Leksika orijentalnog porijekla u frazemama bosanskog jezika*, Filozofski fakultet u Sarajevu, Sarajevo 2017
18. Tanović Ilijas, *Frazeologija bosanskog jezika*, Dom štampe, Zenica 2000
19. Zgusta Ladislav, *Priručnik leksikografije*. „Svjetlost“ Sarajevo 1991

Rječnici:

20. Ashraf Mahtab et Miannay Denis, *Dictionnaire des expressions idiomatiques*, Librairie Générale Française, Paris 1995
21. Ćoralčić Zrinka, Senija Midžić, *Bosanski frazeološki rječnik*, Univerzitet, Pedagoški fakultet, Bihać 2012
22. Klaić Bratoljub, *Rječnik stranih riječi : tuđice, posuđenice, izrazi, kratice i fraze*, Sani-plus, Zagreb 1999

23. Klaić Bratoljub, *Veliki rječnik stranih riječi izraza i kratica*, Zora, Zagreb 1972
24. *Le petit Larousse illustré*, Édition entièrement nouvelle, Paris 1997
25. Mahmutović Alisa, *Kao frazeološki rječnik - Rječnik frazema s poredbenom česticom „kao“*, Dobra knjiga - Synopsis, Sarajevo – Zagreb 2012
26. Menac Antica, *Hrvatski frazeološki rječnik*, Naklada Ljevak, Zagreb 2003
27. Planelles Georges, *Les 1001 expressions préférées des Français*, Edition de l'opportun, Paris 2014
28. Rey Alain, *Le Robert micro*, Dictionnaire le Robert, Paris 1994

Web izvori:

29. Bally Charles, 1909 *Traité de stylistique française*, [online] Heidelberg, C. Winter, Toronto <https://archive.org/details/traitedestylis01ball> , [pristupljeno 19. 04. 2018]
30. Expressio, 2013 *Les expressions françaises décortiquées*, [online] Paris. Dostupno na <http://www.expressio.fr/> [pristupljeno 24. 04. 2018]
31. La France Pittoresque, 2018 *Proverbes et expressions populaires*, [online] Paris. Dostupno na: <https://www.france-pittoresque.com> [pristupljeno 24. 10. 2018]
32. Centre d' éducation des adultes Jeanne- Sauvé, 2009 *De bouche à oreille: recueil d' expressions idiomatiques*, [online] Canada. Dostupno na: http://bv.cdeacf.ca/RA_PDF/140862.pdf [pristupljeno 08.11. 2018]
33. Etienne Elodie, Memoire, 2014 *Application de normes à 320 expressions idiomatiques et proverbes Français : Les relations entre les variables psycholinguistiques sont-elles similaires?*, [online] Dostupno na: <https://www.scribd.com/document/307186210/BUMED-MORT-2014-ETIENNE-ELODIE-pdf> [pristupljeno 10. 03. 2019]
34. Čagalj Ivana, Svitkova Milina, *Tipologija frazeološke ekvivalencije* [online] Zagreb / Bratislava. <https://www.academia.edu> [pristupljeno 14. 04. 2019.]
35. O ulozi leksika pri učenju stranog jezika djece, 1987 *O ulozi leksika pri učenju stranog jezika djece jugoslavenskih radnika u dijaspori*, Slavica Lundensia [online] Dostupno na: <http://journals.lub.lu.se/index.php/sl/article/download/10056/8489> [pristupljeno 26. 03. 2019]
36. Broz Vlatko, 2015 *Frazeologija sve u šesnaest: motiviranost značenja numeričkih frazema u hrvatskome* [online] Zagreb. Dostupno na : <https://hrcak.srce.hr> [pristupljeno 11. 04. 2019.]

Korpus:

37. Čolaković Enver, *Legenda o Ali-paši*, „Svjetlost“ Sarajevo 2009
38. Selimović Meša, *Tvrđava*, Sarajevo – Publishig, Sarajevo 1999
39. Selimović Meša, *La Forteresse*, Édition Gallimard, Paris 1981
40. Zola Émil, *Germinal*, Garnier-Flammarion, Paris 1968
41. Zola Émil, *Žerminal*, „Svjetlost“ Sarajevo 1999

